

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Barbara Kokalj

**NAČINI MERJENJA EKSTREMIZMA,
NASILNEGA EKSTREMIZMA IN
RADIKALIZACIJE**

Diplomsko delo
univerzitetnega študijskega programa Varstvoslovje

Ljubljana, maj 2018

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

NAČINI MERJENJA EKSTREMIZMA, NASILNEGA EKSTREMIZMA IN RADIKALIZACIJE

Diplomsko delo

Študentka: Barbara Kokalj
Študijski program: Univerzitetni študijski program Varstvoslovje
Mentor:izr. prof. dr. Branko Lobnikar

Zahvala

Rada bi se zahvalila svojemu mentorju izr. prof. dr. Branku Lobnikarju za strokovno svetovanje, potrpežljivost, nasvete in spodbudo pri nastajanju diplomskega dela. Hvala vsem sodelujočim pri vprašalniku.

Hvala tudi družini za vso podporo.

Načini merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije

Ključne besede: ekstremizem, nasilni ekstremizem, radikalizacija

Povzetek

Ekstremizem, nasilni ekstremizem in radikalizacija dandanes niso več dejanja, ki se pojavljajo in obstajajo le na Bližnjem vzhodu, stran od nas Evropejcev, temveč se tudi Evropa v zadnjem času že skoraj vsakodnevno srečuje z naštetimi problemi. Ekstremizem, nasilni ekstremizem in radikalizacija so problemi, s katerimi se srečujemo zaradi političnih in verskih trenj, ogroženosti in revščine ter drugačnih idealov. Vsi ti našteti dejavniki in še mnogi drugi so razlog za problem nastajanja ter posledično tudi razvoja ekstremizma do tega, da pripelje do nasilnega ekstremizma, ki lahko povzroči ogroženost države in življenja. Ekstremizem nima točno določene definicije, zato smo v delu uporabili več njegovih definicij in razlaganj. Poenostavljena definicija ekstremizma je, da je ekstremizem družbeni pojav. Na razvoj ekstremizma vplivajo politika, ideologija, versko nestrinjanje, politično nestrinjanje, etnocentrizem, revščina ter še mnogi drugi dejavniki, ki nastajajo zaradi trenutnih razmer. (Sotlar, 2015) Mladi prebivalci v Sloveniji so sicer seznanjeni z ekstremizmom in bi ga prepoznali, če bi ga opazili na ulicah, niso pa seznanjeni s tem, kaj vse spada pod ekstremizem. Zaradi problema ekstremizma, njegove širitve tudi v Slovenijo, in njegovih dejavnikov, smo se odločili, da naredimo raziskavo na temo mladih in njihovega mnenja o ekstremizmu. Želeli smo poizvedeti, od kod prihaja znanje mladih o ekstremizmu, katere vrste ekstremizma mladi poznajo in bi prepoznali, njihovo znanje o radikalizaciji in preprečevanju le-te. Večina mladih, ki so sodelovali pri vprašalniku, se je z ekstremizmom seznanila preko medijev. Cilj naše raziskave je bil ugotoviti, koliko so mladi seznanjeni z ekstremizmom ter najbolj primernimi načini merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije.

Ways of extremism, violent extremism and radicalisation measurements

Keywords: extremism, violent extremism, radicalisation

Abstract

Extremism, violent extremism and radicalisation are acts that are not anymore only in the middle east, far from us European but they exist in Europe as well. Europe starts to have an everyday problem with that. Extremism, violent extremism and radicalisation are the problem which we have because of political issues, religious issues, jeopardy, poverty and different ideal. All these factors and many more others are the main reason for the formation and development of extremism become violent extremism, which can cause jeopardy in a country and human life. extremism does not have the specific definition, so we use more of them in our research. The simpler version of definition is that extremism is a social phenomenon. Main causes of development extremism are politics, ideology, religious disagreement, political disagreement, poverty and many other factors, which are in making because of a current situation. (Sotlar, 2015) Young people in Slovenia are familiar with extremism, they would recognize it if they would see it on the street, but they are not familiar with everything that is extremism. because of the extremism problem and it coming to Slovenia, we decide to make some research about how much do young people in Slovenia know about extremism, would they recognize it, which rank of extremism do they know, and how is there knowledge about radicalisation and preventing it. most young people in our research known extremism through media. our goal in research was to find how much young people known about extremism and which are the most suitable ways of measuring extremism, violent extremism and radicalisation.

Kazalo vsebine

1. UVOD	1
2. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE	2
3. OPREDELITEV PROBLEMA IN RAZLAGA POJMOV	3
4. EKSTREMIZEM	6
4.1. Mediji in ekstremizem.....	8
4.2. Dejavniki ekstremizma	9
4.3. Versko-fundamentalistična lestvica.....	12
5. EKSTREMIZEM V SLOVENIJI	13
5.1. Ekstremistične skupine v Sloveniji.....	14
5.2. Varnost Slovenije	17
6. OPIS POSTOPKA, VZORCA IN POPULACIJE, OPIS ZBIRANJA PODATKOV	18
6.1. Opis postopka	18
6.2. Opis zbiranja podatkov.....	19
6.3. Opis in predstavitev vzorca in populacije	19
6.4. Opis vprašalnika	22
7. PREDSTAVITEV IN INTERPRETACIJA REZULTATOV RAZISKAVE	22
7.1. Preverjanje hipotez	38
8. RAZPRAVA	40

VIRI IN LITERATURA	43
--------------------------	----

Kazalo tabel

TABELA 7.1: KOLIKO MENITE, DA VESTE O EKSTREMIZMU, NASILNEM EKSTREMIZMU IN PROCESU RADIKALIZACIJE?	24
--	----

TABELA 7.2; KJE STE IZVEDELI O EKSTREMIZMU?	25
---	----

TABELA 7.3: V KOLIKŠNI MERI MENITE, DA SO NASLEDNJE OBLIKE EKSTREMIZMA/RADIKALIZACIJE PRISOTNE V SLOVENIJI?.....	28
--	----

TABELA 7.4: KAJ VPLIVA NA RAZVOJ EKSTREMIZMA IN EKSTREMISTIČNIH DEJANJ?	31
---	----

TABELA 7.5: KOLIKO JE SLOVENIJA OGROŽENA ZARADI EKSTREMIZMA IN EKSTREMISTIČNIH DEJANJ?.....	32
---	----

TABELA 7.6: KOLIKO IN NA KATERI NAČIN BI LAHKO MERILI EKSTREMIZEM IN EKSTREMISTIČNA DEJANJA V SLOVENIJI?.....	34
---	----

TABELA 7.7: PREPREČEVANJE RADIKALIZACIJE	38
--	----

Kazalo grafov

GRAF 6.1: SPOL ANKETIRANCEV	20
GRAF 6.2: STAROST ANKETIRANCEV	21
GRAF 6.3: STOPNJA IZOBRAZBE ANKETIRANCEV	22
GRAF 7.1: KOLIKO MENITE, DA VESTE O EKSTREMIZMU, NASILNEM EKSTREMIZMU IN PROCESU RADIKALIZACIJE?	23
GRAF 7.2: KJE STE IZVEDELI O EKSTREMIZMU?	25
GRAF 7.3: POJAVNOST VRST EKSTREMIZMA V SLOVENIJI.	27
GRAF 7.4: KAJ VPLIVA NA RAZVOJ EKSTREMIZMA?	30
GRAF 7.5: MNENJE O STOPNJI OGROŽENOSTI SLOVENIJE ZARADI EKSTREMIZMA	32
GRAF 7.6: KOLIKO IN NA KATERI NAČIN BI LAHKO MERILI EKSTREMIZEM IN EKSTREMISTIČNA DEJANJA V SLOVENIJI?	34
GRAF 7.7: PREPREČEVANJE RADIKALIZACIJE.....	37

1. Uvod

Islamistični terorizem je postal grožnja na nacionalni in globalni ravni. Ogrožena je varnost sodobnih družb, skupin in držav. V zadnjem času po svetu odmevajo ekstremistični napadi, poskusi ekstremističnih napadov, radikalizacija moških in fantov. Svet je najprej zajela migrantska kriza, ki je med drugim doletela tudi Slovenijo. Z migrantsko krizo so prišli priseljenci, migranti in imigranti, med katerimi so se skrili bodoči teroristi, ki so prinesli strah v Evropo. S teroristi so tako prišli številni teroristični napadi, ki so se odvijali po državah Evropske unije. Ljudje so si takrat ustvarili mnenje, da so s tem, ko so skozi meje svojih držav spustili priseljence in migrante, v resnici spustili teroristične akterje. Nedorajni priseljenci in migranti so tako dobili status teroristov, ki ne želijo nič dobrega državam, ki so jim odprla vrata. Ljudje so začeli dobivati pomisleke in vsi novo priseljeni migranti so tako dobili enako oznako, ki je niso mogli odstraniti. Ne le, da so se začeli dogajati teroristični napadi po evropskih mestih, tudi v azilnih domovih je vrelo. Težko je združiti tako zelo multikulturno različne ljudi skupaj, če se nihče ne želi podrediti oziroma slediti navodilom države, ki jih je gostila.

Poleg do sedaj znanega terorizma, kot je islamistični terorizem, se je pojavil tudi tako imenovani ekološki terorizem. Le-ta je v Sloveniji redek pojav, prav tako ni zabeleženih toliko napadov v Evropi. Ekološki terorizem spada pod okoljevarstveni ekstremizem. V Sloveniji obstajajo okoljevarstveni ekstremisti, a jih mi ne poimenujemo kot ekstremiste. Ekstremisti so ljudje z ekstremnim mnenjem največkrat o politiki, radikalci pa so ljudje, ki podpirajo socialne in politične reforme. Radikalizacija je proces radikalov. Začne se, ko radikalci vključijo nasilje in ko svojih reform ne zaznavajo več kot problematičnih.

Ljudje se zavedamo, da se okoli nas pojavljajo najrazličnejša ekstremistična dejanja, katerim ne dajemo toliko poudarka, kolikor bi lahko. Kar se dogaja zunaj slovenskih meja, nas ne zanima. Prebivalci Slovenije menijo, da je Slovenija varna država in da se pri nas ekstremistična dejanja ne morejo zgoditi ter da nam terorizem ne grozi tako kot kakšni

drugi evropski državi. Ker so prebivalci mnenja, da smo varna država, to pomeni, da tudi tisti, ki nas predstavljajo, menijo, da je Slovenija varna država. V slovenski zakonodaji obstajajo luknje, saj naša zakonodaja ne vsebuje problematike ekstremizma. V slovenski zakonodaji ni ničelne tolerance do ekstremizma in ekstremističnih dejanj (Sotlar, 2015). Terorizem se ne konča, ko pride do meje nove države, takrat je šele njegov začetek.

2. Raziskovalna vprašanja in hipoteze

Pred samo izdelavo diplomske naloge smo si zastavili več raziskovalnih vprašanj in nanje tudi odgovorili. Raziskovalna vprašanja smo sestavili glede na dano temo. Ker se naša tema za diplomsko delo nanaša na mlade v Sloveniji in na ekstremizem ter njegovo delovanje, so bila tudi raziskovalna vprašanja in hipoteze usmerjene v izbrano temo. Ker nas je najprej zanimalo, koliko in kako so mladi seznanjeni z ekstremizmom in njegovim delovanjem, smo si nato zastavili raziskovalno vprašanje v tej smeri. Naš odgovor na zastavljeno raziskovalno vprašanje je bil, da so mladi seznanjeni z ekstremizmom in njegovim delovanjem.

Naše naslednje raziskovalno vprašanje se je nanašalo na sam naslov diplomskega dela, torej na merjenje ekstremizma. Ker nas zanima, ali obstaja več načinov merjenja ekstremizma, smo si zato tudi zastavili to vprašanje kot raziskovalno vprašanje. Merjenje ekstremizma oziroma načini merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije so naša osrednja tema diplomskega dela. Zanima nas predvsem, kako in na kateri način lahko merimo ekstremizem in radikalizacijo. To bomo poskušali ugotoviti z odgovarjanjem na zastavljeno raziskovalno vprašanje. Da bomo odgovorili na to vprašanje, se bomo morali najprej poglobiti v ekstremizem kot dejavnik, kasneje v ekstremistična dejanja. Če do rezultata ne bomo uspeli priti v teoretičnem delu, nam bo to uspelo v empiričnem delu, kjer se bomo posvetili rezultatom anketnega vprašalnika, kjer bodo mladi odgovarjali na zastavljena vprašanja o ekstremizmu in njegovem delovanju.

Raziskovalno vprašanje in hipoteza 1: Ali je mlajši del prebivalstva Slovenije seznanjen z ekstremizmom in njegovim delovanjem?

Mladi v Sloveniji so seznanjeni z ekstremizmom in z njegovim delovanjem.

Raziskovalno vprašanje 2: Ali obstaja več načinov merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije?

Naša predvidevanja so, da obstaja več načinov merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma ter da bomo poskušali te načine merjenja pregledati in razložiti skozi našo diplomsko nalogo.

Hipoteza 3: Več priseljencev pomeni več ekstremizma in ekstremističnih dejanj ter radikalizacije.

3. Opredelitev problema in razlaga pojmov

Radikalizacija je pojem, ki predstavlja dejavnik, le-ta pa se uresničuje odločno, brez popuščanja in je korenit ter temeljit. Največkrat se radikalizirajo politične zahteve gibanja, množice. Dandanes to predstavlja velik problem glede širjenja, ne le političnih temveč tudi verskih zahtev. Po begunski krizi so nastale številne krize, katerim je bil skupen nasilni ekstremizem. Hkrati pa begunska kriza predstavlja številne izzive za Evropsko unijo. Radicalisation Awareness Network [RAN] (2016) poudarja, da begunska kriza vpliva na radikalizacijo, le-ta pa vodi k nasilnemu ekstremizmu in terorizmu. RAN (2016) pravi, da je radikalizacija v tem primeru skupina ljudi, ki jih povezuje nasilni ekstremizem in terorizem. »Poznamo več vrst ekstremizma. To so levo usmerjeni ekstremizem, desno usmerjeni ekstremizem, džihadizem ter vzajemni radikalizem, ki je bolj kompleksen in zahteven kot pa združitev dveh ali celo treh vrst ekstremizma.« RAN (2016)

Ekstremizem se širi po Evropi in ljudje nismo dovolj ozaveščeni. Prav tako se povečuje število nasilnih dejanj in terorizma. Warner (2014) pravi, da ljudje mislimo, da nasilni ekstremizem in terorizem povzroča neka manjšina ljudi, a v resnici je to vrhovna manjšina, ki se razširja po svetu.

Teroristični in nasilno ekstremistični aktivisti so napredovali. Raziskave so pokazale, da se nasilna dejanja ne izvršujejo le od večjih skupin pripadnikov, ampak predvsem od manjših

skupin in manjšin ter od posameznikov, ki izvršujejo dejanja zaradi ideologije. Da bi zavarovali državljane pred nasilnim delovanjem, je potreben popoln pristop, ki temelji na več stopnjah, tako kot na lokalni stopnji, evropski stopnji, nacionalni stopnji kot tudi na internacionalni stopnji. To ni delo oziroma služba za varnostne in pravne službe, ampak mnogo več. Evropska komisija je izdala deset področij, pri katerih se lahko člani držav in Evrope urijo in izpopolnjujejo svoje delovanje za preprečitev vseh tipov ekstremizma, ki vodijo v nasilje (RAN, 2014).

Po RAN-u se Evropska komisija osredotoča na sledeča področja delovanja:

- Razviti popolne nacionalne strategije;
- ustvariti evropsko središče znanja;
- graditi na projektu RAN (Radicalisation Awareness Network), da okrepimo njegovo vlogo za praktično vodenje, kjer bi bilo to potrebno;
- razviti in olajšati usposabljanje in izobraževanje tistih, ki se ukvarjajo in delajo z ljudmi, ki izvajajo grožnje in nevarnost, ne velja le za varnostne in pravne sile, temveč za socialne delavce, učitelje, zdravnike, da bi lažje razumeli pojav radikalizacije in to tudi uporabili pri svojem delu;
- zagotoviti strategije, ki so izhod v sili v vsaki državi Evropske unije;
- krepiti in dati moč žrtvam in pričam, saj so njihovi glasovi močno orodje za preprečitev radikalizacije, a le pod pogojem, da so žrtve pripravljene deliti svojo zgodbo in da dobijo potrebno podporo;
- podpirati kritično razmišljanje mladih ljudi o ekstremističnih sporočilih. Izobraževanje in izmenjava mnenja mladih so ključnega pomena, da mladi začnejo kritično razmišljati o ekstremističnih idejah in razkriti napake te propagande;
- povečati možnost raziskovanja trendov radikalizacije;
- skupno delovanje in sodelovanje med državami Evropske unije, kot tudi sodelovanje z državami zunaj Evropske unije, saj se ranljivost na radikalizacijo ne konča pri meji z Evropsko unijo, ampak se nadaljuje tudi skozi njo.

Že od leta 2005 se EU Strategija za boj proti radikalizaciji in novačenju sooča z radikalizacijo in vodenju proti njej. Strategija vsebuje skupne standarde in meritve, ki poskušajo preprečiti teroristično radikalizacijo in novačenje (RAN, 2014).

Po RAN-u so skupni standardi in meritve združeni v tri ključne smeri:

- Motiti oziroma prekiniti dejavnosti individualistov in mreže, ki potegne in privabi ljudi v terorizem;
- zagotoviti, da večinski glas oziroma mnenje ljudstva prevladuje nad tistimi za ekstremizem;
- spodbujati in oglaševati varnost, pravico, demokracijo in možnosti bolj goreče in zavzeto, da ljudje slišijo.

RAN podpira lokalne praktikante, ki so povezani s prevencijo radikalizacije in nasilnega ekstremizma po celi Evropski uniji. Zagotavlja jim usposabljanje za pridobitev izkušenj. RAN združuje profesionalce in praktikante, ki jih razvrsti v osem skupin, glede na kaj in s čim se ukvarjajo. To so policija in organi kazenskega pregona, glasovi žrtev terorizma, internet in družba, prevencija, de-radikalizacija, zapor in pogojna kazen, zdravstvo, notranje in zunanje dimenzije (RAN, 2014).

Radikalizacija je osebni razvoj posameznika. Vključuje tako psihično kot tudi fizično spreminjanje posameznika. Posameznik začne sprejemati ideale, bodisi politične, verske ali religiozne, ki lahko vodijo v nasilno vedenje. Da posameznik doseže cilj, ki si ga je zadal oziroma ga je videl v idealu, to stori s pomočjo nasilja (Dubouloz in Wilner, 2010).

Dubouloz in Wilner menita, da je radikalizacija proces razvijanja ekstremističnih ideologij in ver, ampak samo razvijanje ne pomeni, da posameznik takoj sprejme ali reagira na ideologijo ali razmišljanje. Pojavi se vprašanje, ali bi lahko vero oziroma razmišljanje preprečili na enak način kot dejanje. Želita odvrniti idejo, da ideologija privede do dejanja. Ideologija in dejanje imata skupne poti in povezave, ampak ne vedno in da bi ugotovili to neskladje, bi bile potrebne diskusije (Dubouloz in Wilner, 2010).

Ekstremizem je družbeni pojav. Na razvoj ekstremizma vplivajo politika, ideologija, versko nestrinjanje, politično nestrinjanje, etnocentrizem, revščina ter še mnogi drugi dejavniki, ki nastajajo zaradi trenutnih razmer. Ekstremizem sam po sebi ni nevarno in življenju ogrožajoče dejanje, lahko pa postane dejavnik ogrožanja varnosti (Sotlar, 2015).

Ekstremizem so dejavnosti, ki delujejo proti politiki države, državnemu ustavi, proti demokraciji države in proti družbenim vrednotam in normam. Ekstremistične dejavnosti se ne strinjajo z državno ureditvijo, vlado in delujejo proti njej (Sotlar, 2015).

Sotlar (2015) pravi, da je ekstremizem iracionalni, neopravičljiv in nesprejemljiv s strani družbe. Ekstremizem ločimo na več različnih vrst. To so nacionalizem, rasizem, levi ekstremizem, desni ekstremizem in verski ekstremizem. V ekstremizem pa sodi tudi sovražni govor, ki pa ga ljudje običajno ne sprejemajo kot ekstremističnega.

Nasilni ekstremizem oziroma varnostno nevarni ekstremizem se od navadnega ekstremizma loči po stopnji nasilja, ki je uporabljeno s strani posameznika ali ekstremistične skupine, manjšine, za doseg zastavljenega cilja. Če pride stopnja nasilja do te mere, da morajo pri dejanju posredovati varnostne sile, lahko rečemo, da gre za nasilni ekstremizem oziroma varnostno nevarni ekstremizem (Sotlar, 2015).

4. Ekstremizem

Ekstremizem in ekstremistično dejanje ter ravnanje je odvisno od tega, kaj in koliko česa je v trenutni sodobni družbi sprejemljivo oziroma nesprejemljivo. Kar sodobna družba smatra za nesprejemljivo in nezaželeno dejanje, to postane ekstremistično. Ekstremizem in sprejemanje ekstremizma je odvisno od vrednot in norm, ki veljajo v družbi. Ker se norme in vrednote v družbi nenehno spreminjajo, je tudi odnos do ekstremizma in ekstremističnih dejanj drugačen (Kovačič v Sotlar, 2015).

Ekstremizem je odvisen od razmer, ki delujejo v državi. Odvisen je tudi od politike in verskega prepričanja ter državljanov, ki prebivajo v državi. Od politične ureditve je odvisno ali bi ga preprečili, če bi stopil na oblast in bi prišlo do ekstremnih situacij (Sotlar, 2015).

Da bi se zoperstavili ekstremizmu, je potrebno postaviti strategijo in sistem, kako delovati že pred kakršnimkoli ekstremističnim pojavom (Sotlar, 2015).

Ekstremizem se deli na več podzvrsti ekstremizma. Mednje spada levi ekstremizem, desni ekstremizem, verski ekstremizem in politični radikalizem (Sotlar, 2015).

Za levi ekstremizem velja prepričanje, da je novodobna družba nepravilna. Najdemo ga na svetovnem spletu, kjer so svoboda govora, svoboda informacij in enakost. Levi ekstremisti so proti globalizaciji, zato ustvarjajo in spodbujajo ljudi k priključitvi antiglobalizacijskim gibanjem (Sotlar, 2015).

Levo usmerjeni ekstremisti želijo zamenjati demokratično oblast s komunistično oblastjo oziroma z anarhično neurejeno oblastjo. Sodelujejo v družbenih protestih. Pri svojih dejanjih lahko uporabljajo nasilje. Največ nasilnih dejanj in uporabe nasilja je bilo s strani avtonomistov. Njihova dejanja so požigi, uničenje oziroma poškodovanje tuje lastnine, objekta, uporaba nasilja na ulici. Svoja dejanja opredeljujejo kot strukturno zasnovan sistem nasilja. Delujejo kot sistem prisile, izkoriščanja in zatiranja (Bundesamt Für Verfassungsschutz, 2018).

Desno usmerjeni ekstremisti oziroma desni ekstremisti so prepričani, da so za njihovo revščino, lakoto in ostale dejavnike, ki jih ogrožajo, krivi drugi ljudje in ne oni sami. Prepričani so, da le oni držijo skupaj in se branijo proti nasprotniku. Ubraničev proti nasprotniku izvedejo z uporabo nasilja (Sotlar, 2015).

Desni ekstremizem ni homogeno gibanje, ampak se pojavlja z elementi nacionalistične, rasistične, fašistične in antisemitske ideologije za uresničitev in dosego ciljev. Desni ekstremisti imajo ideal, da pripadanje k določeni rasi, narodu ali skupini, določa vrednost življenja. Človeško spoštovanje je njihova glavna in najpomembnejša vrednota (Bundesamt Für Verfassungsschutz, 2018).

Od leta 2001 je verski ekstremizem postal glavni gonilnik za povod terorističnih napadov in terorizma kot dejavnika. Za največ povzročenih smrti so krive štiri teroristične skupine. To

so Islamska država v Iraku in Siriji, Boko Haram v Nigeriji, Talibani v Afganistanu in al-Quida (Arnett, 2014).

Čeprav je verski ekstremizem nekaj, čemur večina nasprotuje, pa ne smemo pozabiti dejstva, da imamo v vseh državah ekstremiste, tudi v tisti, v kateri živimo, a ti ekstremisti niso nevarni in ne ogrožajo našega življenja in ne iščejo nekakšne podpore (Arnett, 2014).

Verski ekstremizem in terorizem sta si na zunaj podobna. Verski ekstremisti so pripravljani moriti, saj sprejmejo teologijo, ki pravi, da je potrebno nasilje za služenje bogu. Verski ekstremisti nimajo čustev in sočutja do svojih žrtev, saj so le-te nasprotnik njihovem bogu. Pripravljani so žrtvovati svoje življenje, saj so prepričani, da jih po smrti čaka takojšnja in velika nagrada za njihovo mučeniško smrt (Arnett, 2014).

4.1. Mediji in ekstremizem

Ekstremizem se je v zadnjem času začel pojavljati tudi po spletu. Začela se je internetna vojna. Ekstremisti, zlasti verski, so začeli izrabljati internet in internetna omrežja. Ugotovljeno je bilo, da so ti verski ekstremisti pripadniki in podporniki Islamske države. Svoj napad izvedejo hitro z raznimi slikami, sporočili. Njihov cilj je povzročiti kaos na spletnem omrežju. Objavljajo videoposnetke v zvezi z izdelavo domače bombe in samomorilskega jopiča (Hopkins, 2017).

Ruski televizijski program TV Rain je bil leta 2015 preverjen in pregledan zaradi suma ekstremizma. Sum za ekstremistične oddaje je bil podan s strani državljanov. Televizijski program je moral podati vse dokumente in kopije oddaj, ki so bile predvajane z njihove strani. Televizijski program Rain je imel že v preteklosti težave z oblastmi, saj je v svojem programu gostil nasprotnike Vladimirja Putina. Prišlo je celo do tega, da se je TV Rain moral preseliti s svojega sedeža v skrito stanovanje, ki je pripadalo uslužbencu, zaradi objav, ki so jih predvajali. Televizijski program je leta 2014 izgubil 80 % svojih gledalcev, ko so odstranili program iz televizijskih paketov. Glavni razlog za izgubo gledalcev pa je bila anketa, ki je

spraševala »Ali ne bi bilo bolje, da bi se Leningrad, današnji St. Peterburg, med drugo svetovno vojno predal nacistični Nemčiji, kot pa da bi bil pod njenim okriljem dve leti in pol«. (AFP, 2015)

Ekstremizem se v današnjem času pojavlja povsod okoli nas. Največkrat tudi v filmih. Film *Combinations* prikazuje, kako se organizacija, film in družabna omrežja bojujejo proti ekstremizmu in proti muslimanom. V obdobju, ko sta Talibanska in Somalijska skupina al-Shabaab uporabljali twitter za razširjanje vesti o nedolžnih muslimanih ter poskušali to prikazati tudi z anti-islamskim filmom, so ekstremisti začeli širiti vest o sebi in še naprej spodbujali ljudi za svoje cilje. Anti-islamistična društva želijo ozavestiti muslimansko družbo o varnosti interneta in propagandi ter jim pokazati, kako lahko razkrijejo resnico o svojem življenju. Želijo doseči integracijo in strpnost med različnimi skupinami v družbi, na območju, kjer vlada ne upošteva ljudstva. Da pa lahko ozavešiš tako zelo veliko družbo kot je muslimanska družba, je to potrebno storiti s filmom (Siddique, 2012).

4.2. Dejavniki ekstremizma

Dejavniki ekstremizma se delijo na pull in push dejavnike. Push dejavniki ekstremizma so dejavniki, ki potisnejo posameznika ali skupino v ekstremizem ali ekstremistična dejanja. Kot prva vrsta so to socialnoekonomski dejavniki, druga vrsta so politični dejavniki in tretja verski dejavniki. Vsi ti dejavniki se delijo še na podzvrsti (USSAID, 2009).

Socialnoekonomske dejavnike delimo na tri podzvrsti. Prva podzvrst je socialna izključenost in marginalnost. Pri tem dejavniku so predvsem mladi iz slumov, revnih okolij, kjer socialna služba ne preverja obnašanja, kulture, deviantnosti. Pogosto prihaja do izključitve iz družbe, nimajo občutka niti namena za kolektivno gibanje. Druga podzvrst je družbena diskriminacija. Pri dejavniku družbene diskriminacije prihaja do diskriminacije posameznika ali skupine. V krajih, kjer prebiva muslimanska manjšina, sta družbeno ekonomska in politična diskriminacija videti in zaznani kot nespoštovanje Islama in Muslimanov, ki spodbujajo radikalizacijo. Tretja podzvrst so razočarana pričakovanja in relativna

pomanjkanja. Pojavlja se zaradi večje možnosti šolanja in izboljšanja socialne mobilnosti ter možnostjo nadaljnega izobraževanja. Te priložnosti ne dobijo vsi (USSAID, 2009).

Politični dejavniki se delijo na sedem različnih podzvrsti. To so zanikanje političnih pravic in državne svobode, stroga vladna represija in nasilje nad človeškimi pravicami, tuja okupacija, politično in vojaško poseganje, endemična korupcija in nekaznovanje elit, lokalni konflikti ter uničenje vlade in izgubljeni pravni ugovori. Pomanjkanje političnih pravic in svoboščin ter zaprti in neodzivni politični sistemi lahko sprožijo prepričanje, da je nasilje edino sredstvo za spremembo politike. Pravice in svoboščine lahko prikazujejo kritično povezavo med gospodarskim razvojem in ranljivostjo pri nasilnem ekstremizmu (USSAID, 2009).

Verski dejavniki se delijo na globalno kulturno grožnjo in na Islam pod obleganjem. Pri dejavniku obleganje Islama obstaja močna povezava med uspešnostjo nasilnega ekstremizma in percepcijo, da zahod napada Islam in muslimane. Verska solidarnost je lahko močnejša od politične in socialnoekonomske solidarnosti, zato se politične sile med seboj krepijo in skupaj sodelujejo (USSAID, 2009).

Pull dejavniki ekstremizma so dejavniki, ki potegnejo vase posameznika ali skupino in se delijo na pet različnih vrst. To so obstoj nasilno ekstremističnih skupin, obstoj radikalnih institucij, kot so mošeje, socialna omrežja in skupinska oziroma družbena dinamika, zagotavljanje storitev, pohlep ali širjenje nezakonitih gospodarskih dejavnosti (Jacobsen, 2017).

Obstoj ekstremističnih skupin bo vodilo v onespobitev okolja in pritožb, slednje v neorganizirano nasilje zaradi mobilizacijskih skupin. Obstoj radikalnih institucij in mest, kot je mošeja, pripomore k olajšanju radikalizacije in vstopu v skrajne skupine. Institucije delujejo kot skupine za nabor novincev. Socialna omrežja in skupinska dinamika predstavljata ključno vlogo pri radikalizaciji in pridobivanju novih članov. Posamezniki lahko tako stopijo v stik z nasilno ekstremističnimi skupinami in se jim pridružijo zaradi

sorodnikov, sosedov ali karizmatičnega lokalnega pridigarja. Nasilno ekstremistične skupine izkoriščajo odvzem socialnoekonomskega statusa in potreb, neizpolnjena pričakovanja ter razširjanje korupcije, pomanjkanje varnosti in pravic ter socialno izključenost s strani vlade in tako pridobivajo podporo ljudstva in skupnosti. Te skupine z zagotavljanjem storitev, ki jih želi ljudstvo, pridobijo njihovo politično podporo. Tukaj nasilno ekstremistične skupine ponujajo donosne gospodarske možnosti posameznikom ali skupinam, ki iščejo dohodek. Omrežja, ki delujejo z ekstremističnimi skupinami in nezakonitim gospodarstvom imajo vzajemno koristne odnose, med seboj si zagotavljajo dohodke in ideologijo za legaliziranje nezakonitega vedenja. Zapori so priljubljeno mesto za rekrutiranje in pridobivanje novih članov v nasilno ekstremistične skupine (USSAID, 2009).

Obstajajo pa tudi dejavniki, ki izvirajo iz okolja in delujejo na ekstremizem. To so na primer slabe države z neučinkovitimi varnostnimi službami, pomanjkanje pravosodstva v državi omogoča korupcijo, ki lahko skupinam, ki delujejo z nasilnim ekstremizmom, omogoča enostavni pretok denarja, pranja denarja in orožja ter podkupovanje uradnikov in pravnih oseb, da spregledajo njihova kazniva dejanja (Jacobsen, 2017).

Naslednji dejavnik oziroma faktor so slabo upravljana območja, na katerih vlada nima besede. To so lahko izolirane regije z manjšo gostoto prebivalstva, ki so nastanjene na težko dostopnem terenu ali slumu. Te regije predstavljajo varno zavetje skupinam, ki delujejo z nasilnim ekstremizmom. Skupine pridobijo podporo ljudstva, ki ni uslišano s strani vlade. Skupine nasilnega ekstremizma imajo prednost dostopanja do infrastrukture potrebne za razvoj njihovega omrežja in izvajanja operacij, saj država nima vpliva na njih (USSAID, 2009).

Naslednji dejavnik je vladno podpiranje skupin nasilnega ekstremizma. Vlade podpirajo skupine, da dobijo protiutež na domačo opozicijo ali za prikrito zunanjo politiko. Mnoge tuje vladne skupine podpirajo ekstremistične skupine, a kasneje izgubijo oblast nad njimi (USSAID, 2009).

Zadnji dejavnik so proaktivni verski načrti. To je radij delovanja, ki ga imajo nenasilne radikalne verske skupine. Te delujejo tako, da prepričujejo in spodbujajo nasilje pri skupinah, ki imajo enake cilje. Proaktivni verski načrti jim pravimo zato, ker opravljajo kulturne zahteve ali sprejemajo kulturne zahteve glede na ostalo prebivalstvo. Poskušajo spremeniti kulturno ozemlje drugih, da bi bilo skladnejše ali enako njihovemu kulturnemu ozemlju ter da bi bilo skladno z njihovo vizijo o tem, kako naj bi bila družba organizirana (USSAID, 2009).

4.3. Versko-fundamentalistična lestvica

Dvanajststopenjska versko-fundamentalistična lestvica je bila ustvarjena s strani dveh avtorjev, Boba Altemeyerja in Brucea Hunsbergerja. Sprva je lestvica imela dvajset stopenj, a sta jo avtorja skrajšala za 40 %. Čeprav ima lestvica sedaj le dvanajst stopenj, je bolj jasna in skladna. Teh dvanajst stopenj predstavlja dvanajst trditev. S fundamentalistično lestvico je mogoče meriti konzervativno prepričanje. S to lestvico sta Altemeyer in Hunsberger, skupaj s študenti in njihovimi starši, naredila pet študij. S tem sta želela dokazati, da obstaja razmerje med različnimi verami in ljudmi, ki imajo predsodke do drugih ver ter z ljudmi, ki teh predsodkov nimajo. Tako verne osebe, kot tiste osebe, ki niso verne, imajo skupno avtoritarizem in predsodke do manjših skupin ljudi.

Empirična literatura opozarja na pet zaključkov. Prvič, nekatere oblike religije so bolj koristne kot druge. Obstajajo prednosti in pomanjkljivosti in sporne oblike religije, kot je fundamentalizem. Tretjič, vera je še posebej v pomoč socialno marginaliziranim skupinam in tistim, ki v svojem življenju v celoti vključijo religijo. Četrto, zdi se, da so verska prepričanja in prakse še posebej dragoceni v stresnih situacijah, ki spodbujajo ljudi do meja svojih virov. Nazadnje, učinkovitost vere je vezana na stopnjo, do katere je dobro vključena v življenje posameznika. Ti sklepi prevladajo nad stereotipi ali preprostimi povzetki o religiji (Altemeyer in Hunsberger, 2004).

5. Ekstremizem v Sloveniji

Levi ekstremisti ali levo usmerjeni ekstremisti v Sloveniji ne pomenijo nevarnosti, prav tako tudi desni ekstremisti ne ogrožajo države, ustavne ureditve in prebivalstva. Lahko pa bi se zgodilo, da bi kateri izmed njih dobili podporo nekoga, ki je na višjem mestu in predstavlja državo. Takrat bi se lahko spremenilo stanje varnosti same države zaradi ekstremistov in ekstremističnih skupin. V Sloveniji pa ne obstajajo le levi in desni ekstremisti, temveč tudi pripadniki verskega ekstremizma. Nobena ekstremistična skupina ni trenutno problematična in nobena skupina ne predstavlja nevarnosti. Ker pa Slovenija nima urejene zakonodaje v zvezi z ekstremizmom in pregona ekstremizma ali ekstremističnih pripadnikov ter dejavnosti, bi morali sprejeti nov zakon, ki bi dovolil pregon ekstremističnih gibanj, v primeru, da bi izbruhnili kakšni spopadi ali napadi s strani ekstremističnih skupin ali ekstremističnih gibanj (Valenčič, 2014).

V Sloveniji je bilo leta 2010 možno zaznati porast tako imenovanih neonacističnih ter sorodnih rasističnih skupin, ki so delovale skupaj in bile povezane s podobnimi skupinami iz tujine. Pojavil se je vzorec psihičnega in fizičnega nasilja, ki so ga skupine izvajale nad drugimi ter tako širile svoje gibanje, kjerkoli so se pojavile. V letu 2010 so bile najbolj aktivne neonacistične skupine Blood&Honour, Headhunters Domžale, Slovenski radikali, Tu je Slovenija in Harvardi. Opaženo je bilo, da ekstremistične skupine ne napadajo in zlorablajo le tako imenovanih drugačnih ljudi, med katere sodijo homoseksualci, pripadniki druge vere ali rase in pripadniki druge etnične skupine, ampak so tarča postali tudi mediji in vsi, ki se jim javno zoperstavijo, uprejo ali kako drugače usmerijo pozornost na njih. Ekstremistične skupine so napisale tudi grožnjo oziroma grozilno pismo časopisu, ki jim je nasprotoval (Valenčič, 2012).

V Sloveniji pa obstaja tudi študentska organizacija Iskra, ki naj bi veljala za ekstremistično gibanje. Za ekstremistično gibanje je začela veljati po tem, ko so mediji objavili, kaj se je dogajalo na njihovem petdnevnem taboru leta 2013. Študenti so na taboru uporabljali zračne puške, eno ostrostrelno puško ter plinsko pištolo. Pojavilo se je vprašanje, za kaj in

za katere stvari so bili takrat ti mladi študenti motivirani, saj tu ni šlo za akademski študij ali za pripravo na izpite, ampak za nadvlado ter uporabo sile za doseg zastavljenega cilja. Nekdanji predsednik Iskre je zapisal, da mora Iskra vzpostaviti revolucionarni politični subjekt in pridobiti oblast nad celotnim ljudstvom. To lahko smatramo za ekstremistično idejo, ki izvira iz levega ekstremizma (Kizo, 2014).

Tudi v Sloveniji se pojavljajo islamski ekstremisti, torej pripadniki islamskega gibanja. Nekdanja obrambna ministrica Jelušič to dokazuje z odhodom slovenskih fantov na vojno območje in na bojišča Sirije. Pri nas, v Sloveniji, islamski ekstremisti ne delujejo z napadi, pač pa taktično delajo načrte, vodijo pogovore, prepričujejo druge, da se jim pridružijo. Razširjajo svojo versko ideologijo. Leta 2014 je bil na območju Dola pri Ljubljani opažen piknik, na katerem naj bi prisostvovali pripadniki islamskega ekstremizma. Zaradi otrok in žensk je vse delovalo precej nedolžno, čeprav so se lahko takrat islamski skrajnejši pogovarjali, dopolnjevali informacije, ki si jih drugače ne bi mogli zaradi prisluškovanja. Ker so bili na privatni posesti, policija ni imela pooblastila, da bi delovala proti njim (Uredništvo, 2016).

5.1. Ekstremistične skupine v Sloveniji

Blood&Honour je ekstremistično gibanje, ki deluje v Sloveniji. Znani so kot strogo desno usmerjeni ekstremisti. So dosti številčna skupnost. Originalno Blood&Honour izhaja iz Velike Britanije, a se je sčasoma začela pojavljati tudi v Sloveniji. Izvaja tako verbalno kot fizično nasilje. Največkrat so se znesli nad mediji, natančneje časopisi, ki so pisali proti njim. Ekstremistično gibanje jim je v zameno poslalo grožnjo po elektronski pošti. Skupina deluje proti propagandno. Vse, ki delujejo in govorijo proti njim, imenujejo levičarski ekstremisti. Za svoj simbol uporabljajo svastiko, kljukast križ. Njihova spletna stran prihaja iz Žirov, kar pomeni, da so Žiri njihova izhodiščna točka (Valenčič, 2012).

Hervardi so ekstremistično gibanje, ki deluje v Sloveniji. Beseda Hervard pomeni udarna straža in izhaja is Karantanije. Hervardi so zelo domoljubni in domovinski. Obsojajo fašizem

in nemški nacionalizem. Obsojali so okupatorja, podpirali pa so domobrance in partizane. Njihov glavni cilj je zaščititi domovino. Prepričani so, da so domovina, narod, kultura in tradicija odvisni od njih. Ne podpirajo multikulture in globalizacije. Za stare in mlade želijo ohraniti slovenski narod. Želijo, da njihova generacija ne izgine, ampak da se razvija še naprej. Hervardi so se najprej pojavili v času Karantanije, čeprav beseda Hervard izvira že iz 6. in 7. stoletja. V času, ko se je Slovenija osamosvajala, so se ponovno pojavili. Nato so za nekaj let spet zamrli v pozabo in se leta 2004, ko je Slovenija vstopila v Evropsko unijo, spet pojavili. Po letu 2004 so začeli ustanavljati še ostala društva po Sloveniji (Hervardi, 2007).

Slovenski radikali so desno usmerjeno gibanje. Njihova glavna dejavnost je nacionalni aktivizem. Udeležili so se protestnega gibanja pred okrožnim sodiščem in protesta na mostu čez Dragonjo. Slovenski radikali sodelujejo in prijateljujejo z ostalimi desno usmerjenimi ekstremističnimi skupinami. Med drugim nakupujejo oblačila in uniforme v trgovini Dr. Gebi. Skupni pikniki, koncertne prireditve in fotografije, pa le še povezanost potrjujejo. Dogodki se dogajajo predvsem v Domžalah in Žireh. Domžale in Žiri sta v zadnjem času postale center zbiranja in srečevanja neonacistov v Sloveniji (Valenčič, 2012).

V Domžalah deluje neonacistično gibanje HeadHunters. Oni prirejajo družabne ekstremistične dogodke v svojem klubu, kjer praznujejo Hitlerjev rojstni dan. Tega dne so prisotni tudi pripadniki skupine iz drugih držav. Pripadniki gibanja so povezani z avstrijskimi in nemškimi pripadniki. Udeležujejo se festivalov na Madžarskem. V prihodnosti želijo organizirati dobrodelne dogodke, propagande in shode, kakor so bili nekoč v nacistični Nemčiji ter ozaveščati ljudi o medsebojnem sodelovanju in delovanju (Valenčič, 2012).

V Sloveniji razen posameznih shodov, protestov in posameznih nasilnih dejanj ni ekstremističnih dejavnosti. Pojavlja pa se sovražni govor, grozilna pisma s strani slovenskih ekstremističnih skupin in gibanj. Za odkrivanje sovražnega govora pomaga policistom in kriminalistom Spletno oko, ki je bilo ustanovljeno s pomočjo Fakultete za družbene vede. Policisti dobivajo tedenske prijave o sovražnem govoru, a noben sovražni govor ali kakršnokoli dejanje s strani ekstremističnih skupin in gibanj, ne ogroža varnosti državne

ureditve države ali prebivalcev. Hkrati pa ni točnih evidenc o članih tako starih kot novih v ekstremističnih gibanjih, saj se le-to zelo hitro spreminja in podatki nikoli ne bi bili točni, prav tako pa se pojavlja prehajanje članov med skupinami, kar povzroča netočnost podatkov. Hkrati pa so to interne skupine, pri katerih ne obstaja uradno zapisano, kdo se je in kdaj pridružil neki skupini oziroma gibanju (Valenčič, 2012).

Tako kot po celi Evropi tudi v Sloveniji prihaja do procesov radikalizacije pri posameznikih. V Sloveniji ni v ospredju verska radikalizacija, temveč desni radikalizem. Glavni problem je sovražni govor, katerega družba ne bi smela podpirati, temveč bi ga morala obsojati. Slovenska družba pa za enkrat še ne obsoja sovražnega govora. Družba in družbene strukture bi morale potekati demokratično, sovražni govor pa ne predstavlja ideologije demokracije. Družbe oziroma skupin in posameznikov se ne bi smelo odrivati na robove, saj se takrat posamezniki oprimejo radikalizacijskih ukrepov, iracionalnih dejanj ali celo terorizma in terorističnih dejanj (Hadner Hvala, 2016).

V Sloveniji se je pojavil poskus radikalizacije Romov. Leta 2016 naj bi Europol zaznal radikalizacijo na območju severovzhodne Slovenije. Pojavile so se spremembe verskega prepričanja. Glavni motiv naj bi bil denar. Romi naj bi se hoteli radikalizirati v islamiste zaradi finančne koristi, boljšega družbenega in ekonomskega položaja. Predstavniki romske skupščine so radikalizacijo Romov označili kot nesmiselno, saj Romi ne menjajo vere, so miroljubni in ne podpirajo vojn in terorističnih dejanj tako v preteklosti kot tudi danes (L. M., 2016).

V Sloveniji zaenkrat še ni bilo odkritih znakov nasilne radikalizacije oziroma terorizma, vendar je potrebno primere redno spremljati, da se v primeru poskusa nasilne radikalizacije zadeva zatre že pri samem začetku. Radikalizacijo je potrebno poznati in prepoznati, da lahko ukrepamo v primeru, če se pojavi. Potrebno je zgodnje odkrivanje nevarnosti in dejavnikov, ki bi lahko vodili v nasilno radikalizacijo in kasneje v terorizem in teroristične napade. Pri sami prevenciji radikalizacije bi morali sodelovati vsi organi, da bi bila prevencija zanesljiva. To so varnostni organi, policija, zdravstvo, šolstvo, socialne ustanove, mladi ter

mediji. Policija ugotavlja, da obstaja nov način radikalizacije, ki deluje na zahodnem delu Balkana. Zaradi revščine in slabega tako ekonomskega kot tudi finančnega stanja, ljudje iščejo nove priložnosti za dobiček, novosti ter boljši finančni in ekonomski položaj. Tisti, ki delujejo z nasilno radikalizacijo, si izberejo manjše in šibkejše skupine ter jih potegnejo medse, v zameno za finančno korist. Pogosto se zgodi, da obljubljenega skupine nikoli ne dobijo (L. M., 2016).

5.2. Varnost Slovenije

V Sloveniji se mediji in politika osredotočajo na levo in desno usmerjene ekstremiste, Islamski ekstremizem in njegove pripadnike pa potiskajo na rob svojega zanimanja, čeprav informacije kažejo, da nevarnost preti predvsem z njihove strani. Slovenija nima preventive in strateškega načrta, ki bi deloval preventivno za pripadnike Islamskega ekstremizma. Prav tako nima zakona, ki bi dovoljeval policiji, že v primeru suma, nadaljnje delovanje proti ekstremistom. V takem primeru lahko ekstremisti in skrajneži nemoteno delujejo na našem ozemlju, saj ne obstaja zakon, ki bi jih lahko ustavil. Ker ni bilo do sedaj v Sloveniji še nobenega srečanja oziroma razprave, kjer bi obrazložili vse do sedaj možne oblike ekstremizma in kjer bi nastala točna definicija ekstremizma, tako tudi sedaj ni jasno, kako je Slovenija pripravljena na spremembo zakona na področju definiranja ekstremizma in pregon ekstremističnih pripadnikov ali skrajnežev (Uredništvo, 2016).

Slovenski organi delujejo dobro za varnost ljudi in države, a tukaj niso vključene še ostale socialno zdravstvene ustanove, ki bi lahko pripomogle k boljšemu delovanju. Slovenija nima sprejete strategije za boj proti terorizmu, pravi strokovnjak za varnost Denis Čalet. Prav tako pravi, da bi morala biti ta strategija nacionalni dokument, ki pa ga do sedaj ni sprejela še nobena vlada v Sloveniji. Meni tudi, da se družba in politika preveč opirata na to, da bodo za varnost poskrbele varnostne sile in politika, čeprav bi k temu lahko pripomogle še druge ustanove, kot so vzgojni centri, prevzgojni centri, socialne službe, šolstvo, in pa najpomembnejše, strategija za boj proti terorizmu, ki še danes ni bila sestavljena (Hadner Hvala, 2016).

V Sloveniji prevladuje prepričanje, da je Slovenija država brez ekstremizma. Posamezniki menijo, da je slovenski sistem delovanja zakonodaje strateško pripravljen na morebitne sodobne nevarnosti, ki bi lahko ogrozile Slovenijo in njeno prebivalstvo. Po Lobnikarju (v Sotlar, 2015), bi bile v Sloveniji potrebne spremembe v zakonodaji. Zakonska ureditev bi morala vsebovati problematiko ekstremizma in vse njegove dejavnike, ne-le njegovo preganjanje, temveč tudi delovanje. Kazenska zakonodaja bi morala imeti ničelno toleranco do te problematike. To pomeni, da bi se zakonodaja ozirala tudi na manjša trenja, jih ne bi zanemarjala kot dejstva, da manjša trenja povzročijo večja trenja, kasneje morda tudi grožnjo državi in njenemu prebivalstvu. Lobnikar (v Sotlar, 2015) meni, da bi dejanja povzročena zaradi narodnega, verskega ali rasnega sovraštva bila označena kot posebno huda oblika kaznivih dejanj. Da bi se spremenila zakonodaja in da bi jo ljudje začeli sprejemati, bi morala družba sovražni govor in nasilje imeti za nesprejemljivo (Sotlar, 2015).

6. Opis postopka, vzorca in populacije, opis zbiranja podatkov

6.1. Opis postopka

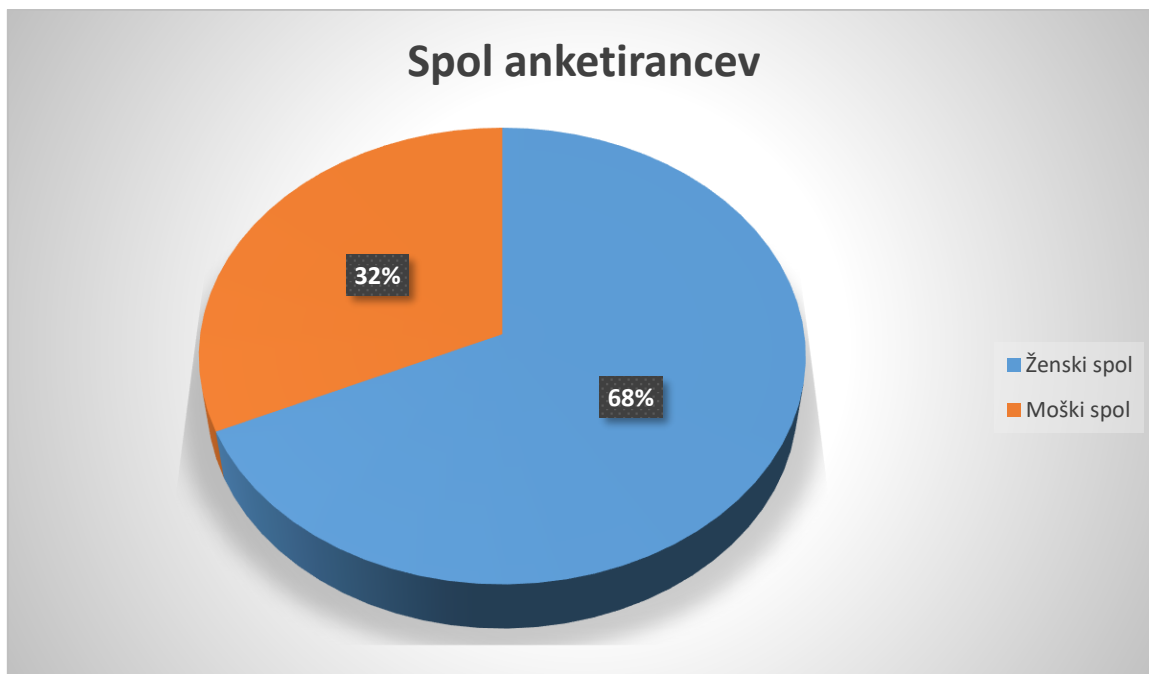
Pri empiričnem delu diplomske naloge smo uporabili vprašalnik. Z njegovo pomočjo smo želeli pridobiti mnenje mladih v Sloveniji o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in radikalizaciji, njihovo znanje, odgovornost drugih institucij za preprečevanje radikalizacije. Vprašalnik je vseboval osem vprašanj, ki so se navezovala na področje ekstremizma, radikalizacije ter tri vprašanja, ki so se navezovala na splošne demografske značilnosti, kot so spol, starost in dosežena formalna izobrazba. Za demografska vprašanja smo se odločili zato, da smo dobili podatke, kako kateri spol in temu sledeči starost ter izobrazba vplivajo na izbiro določenih trditev ter ali se pojavljajo nihanja glede mišljenja o določenih dejavnikih.

6.2. Opis zbiranja podatkov

Anketni vprašalnik je bil postavljen na strani www.1ka.si. Da bi pridobili čim večje število kandidatov za sodelovanje pri anketnem vprašalniku, smo ga delili na spletnih straneh www.facebook.com in www.messenger.com, poslali pa smo ga tudi preko elektronske pošte.

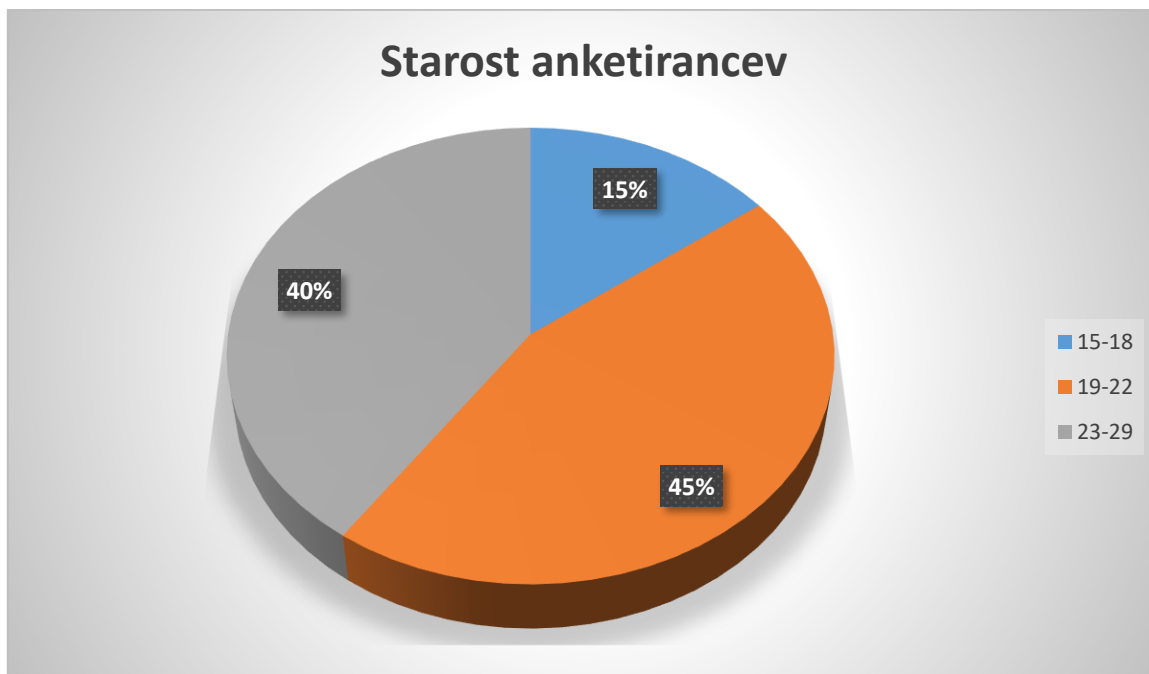
6.3. Opis in predstavitev vzorca in populacije

Vzorec, ki smo ga uporabili, je bil priložnostni, saj nismo vedeli, koliko mladih bo sodelovalo pri anketnem vprašalniku. Želeli smo pridobiti čim večje število mladih kandidatov za sodelovanje, da bi dobili realno predstavbo mladih in njihovo razmišljanje o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in radikalizaciji. Naša ciljna skupina so bili mladi, ki so v letu 2018 stari med 15-29 let. Uporabili smo reprezentativni vzorec, saj je posređoval lastnosti celotne populacije. Pridobili smo 128 anketirancev, ki so sodelovali in tako oddali svoje mnenje o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in radikalizaciji. Od 128 kandidatov, ki so sodelovali pri anketnem vprašalniku, je bilo 88 predstavnic ženskega spola, kar je pomenilo 68 % vseh anketiranih kandidatov in 41 (32%) predstavnikov moškega spola. To, da je sodelovalo več predstavnic ženskega spola, lahko opravičimo s dejstvom, da je v Sloveniji ženskih predstavnic spola za 0,76 % več kot moških predstavnikov spola. Ker smo pridobili več kandidatov za sodelovanje pri anketnem vprašalniku, kot smo sprva mislili, smo lahko rezultate pretvorili v odstotke.

Graf 6.1: Spol anketirancev

Sodelujoči kandidati so spadali v starostno skupino mladih med 15-29 letom. Odločili smo se, da podamo tri starostne skupine in sicer 15-18 let, 19-22 let in 23-29 let. Največ anketiranih kandidatov je spadalo v starostno skupino od 19 do 22 let. Teh je bilo 45 %. Sledila je starostna skupina 23-29 s 40 % sodelujočimi predstavniki, najmanj predstavnikov pa je vsebovala starostna skupina 15-18 s 15 % predstavniki.

Graf 6.2: Starost anketirancev

Kot zadnje demografsko vprašanje smo določili stopnjo dosežene formalne izobrazbe. Anketirani kandidati so lahko izbirali med tremi opcijami, in sicer končana osnovna šola, končana srednja šola in končana višja/visoka šola (fakulteta). Kandidati so največkrat izbrali fakulteto kot doseženo stopnjo izobrazbe. To stopnjo izobrazbe je izbralo 63 anketirancev, kar je predstavljalo 48 % vseh sodelujočih. Temu je sledila končana srednja šola s 40 % kandidatov, na koncu pa je bila izbrala osnovna šola z 12 % kandidatov.

Graf 6.1: Stopnja izobrazbe anketirancev

6.4. Opis vprašalnika

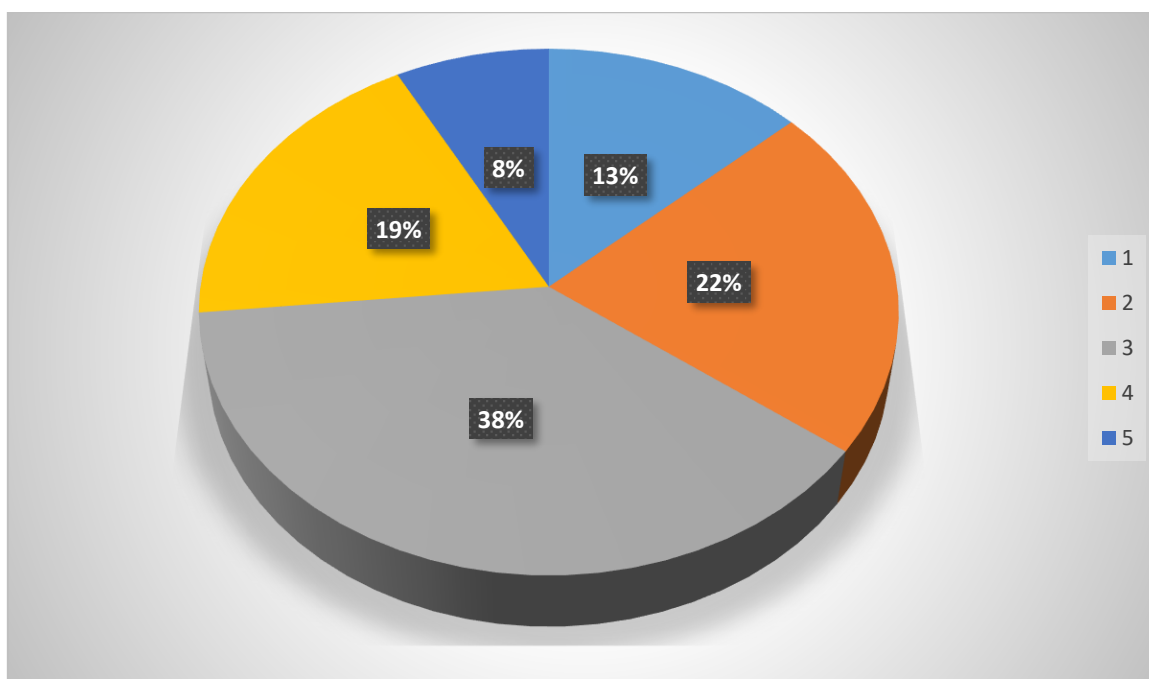
Anketni vprašalnik je vseboval osem vprašanj. Za odgovarjanje so kandidati pri nekaterih trditvah uporabili 5-stopenjsko lestvico z možnostjo odgovarjanja od 1-5. Pri nekaterih izmed trditvev so kandidati imeli možnost izbire 0, ki je pomenila ne znam/ne morem odgovoriti na dano trditev. Za to opcijo smo se odločili, da se ne bi porušil sistem pridobljenih podatkov. Raje smo videli, da kandidati označijo opcijo 0, kot pa da bi označili opcijo 1, ki je pri nekaterih trditvah pomenila Slovenija ni nič ogrožena država. S tem smo se zavarovali, da smo pridobili prave in točne povratne informacije anketnega vprašalnika.

7. Predstavitev in interpretacija rezultatov raziskave

V raziskovalnem delu diplomske naloge bomo najprej predstavili rezultate vseh osmih vprašanj iz anketnega vprašalnika, ki jih bomo v naslednjem poglavju tudi interpretirali. Vsa zastavljena vprašanja se nanašajo na mnenje 128 mladih prebivalcev Slovenije o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in radikalizaciji.

Prvo vprašanje, ki smo ga postavili, je bilo: »Koliko menite, da veste o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in procesu radikalizacije?« Za odgovarjanje so kandidati izbrali med možnostmi od 1 do 5. Možnost 1 so izbrali v primeru, da niso vedeli ničesar o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in radikalizaciji, možnost 5 pa so izbrali v primeru, da so zelo seznanjeni z ekstremizmom, nasilnim ekstremizmom in radikalizacijo. Možnosti od 2-4 so bile namenjene tistim kandidatom, ki so malo vedeli, nekaj vedeli oziroma dosti vedeli. Največ kandidatov, in sicer 38 %, je izbralo možnost 3.

8 % kandidatov je zelo dobro seznanjenih z ekstremizmom, nasilnim ekstremizmom in radikalizacijo, 13 % kandidatov pa ni nič seznanjeno z ekstremizmom, nasilnim ekstremizmom in radikalizacijo.

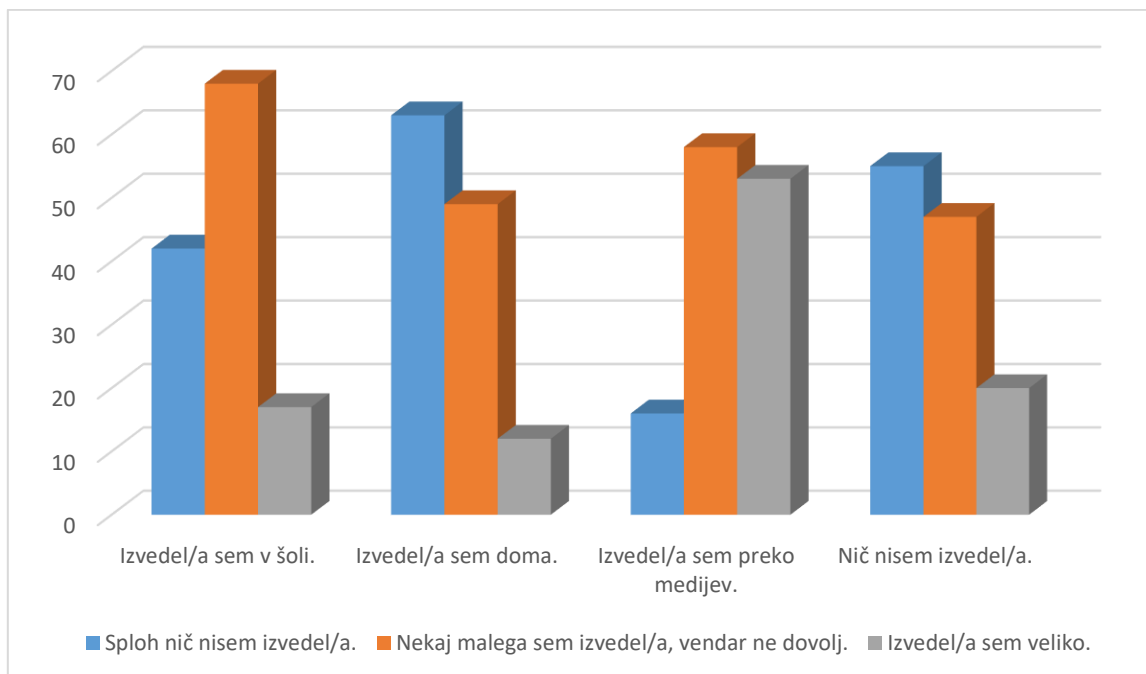
Graf 7.1: Koliko menite, da veste o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in procesu radikalizacije?

Tabela 7.1: Koliko menite, da veste o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in procesu radikalizacije?

Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
2.9	1.11	35 %	39 %	27 %

Naslednje vprašanje, ki nas je zanimalo, je bilo, kje so mladi izvedeli kaj o ekstremizmu. Podvprašanja so bila: Izvedel/a sem v šoli, izvedel/a sem doma, izvedel/a sem preko medijev, in še nikoli nisem slišal za ekstremizem in/ali radikalizacijo. Anketiranci so za odgovarjanje izbirali med možnostmi sploh nič nisem izvedel/a, katero so izbrali v primeru ne vedenja, nekaj malega sem izvedel/a, vendar ne dovolj so lahko izbrali v primeru, da so kaj izvedeli, a po njihovem mnenju premalo, in bi lahko izvedeli še kaj več. Zadnja možnost je bila izvedel/a sem veliko. To možnost so izbrali v primeru, da so po njihovem mnenju imeli dovolj znanja o ekstremizmu in/ali radikalizaciji. Največ anketirancev je pri podvprašanju vezano na šolo, odgovorilo, da je nekaj malega izvedelo, vendar ne dovolj. To je označilo 54 % oseb. Le 13 % oseb je označilo, da je o ekstremizmu in/ali radikalizaciji v šoli izvedelo veliko. Pri podvprašanju vezanem na dom, je največ anketirancev, 51 % označilo, da se doma nič ne pogovarjajo o tekočih temah ekstremizma in/ali radikalizacije. Kar 45 % anketiranih oseb je o ekstremizmu in/ali radikalizaciji izvedelo preko medijev, kot so internet, televizija in časopis. 46 % anketiranih oseb je označilo, da o ekstremizmu in/ali radikalizaciji še ni nikoli slišalo.

Glede na dane rezultate lahko sklepamo, da se v šolah premalo pogovarjajo in učijo o ekstremizmu in radikalizaciji. Premalo je učnih tem, ki se nanašajo na tekoče dogajanje po svetu in v Sloveniji. Prav tako se družine premalo pogovarjajo o ekstremizmu in radikalizaciji in dogajanju po svetu, zato mladi niso seznanjeni s to temo. Ker se največ mladih seznanijo z ekstremizmom in radikalizacijo preko medijev, predvidevamo, da mediji dobro opravljajo svojo nalogo s tem, da ozaveščajo prebivalstvo s tekočim dogajanjem. S tem mladi pridobijo vsaj nekaj potrebnega znanja o ekstremizmu in radikalizaciji.

Graf 7.2: Kje ste izvedeli o ekstremizmu?

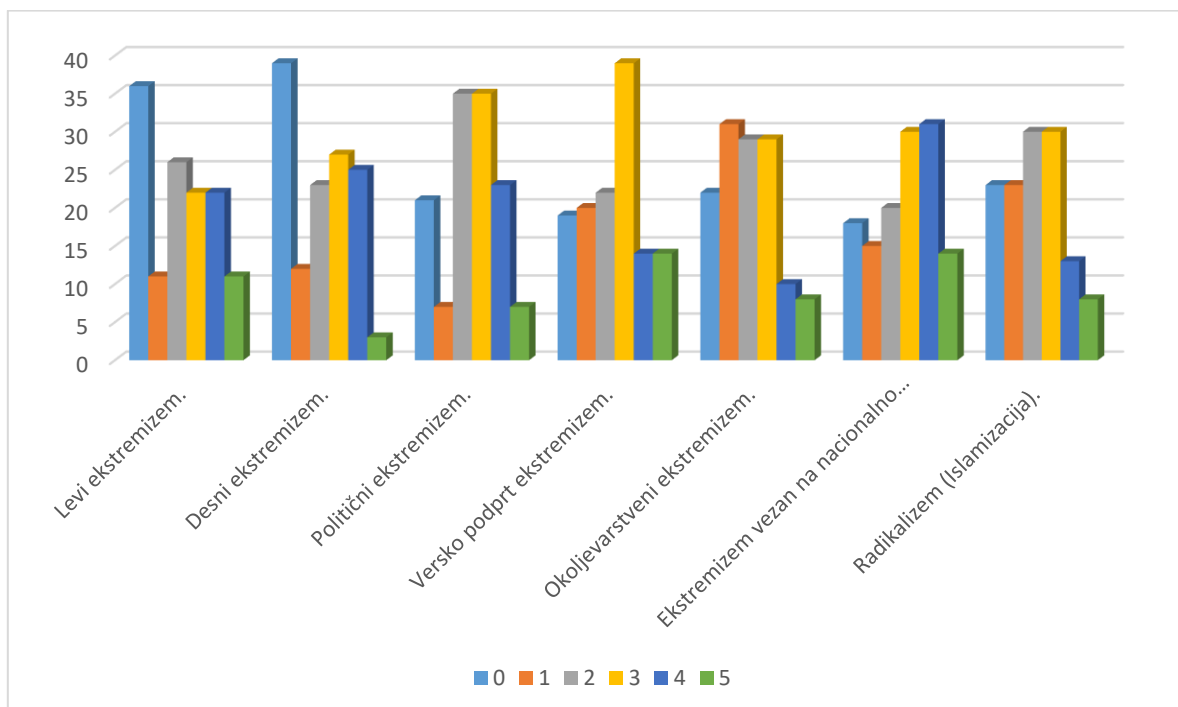
Tabela 7.2; Kje ste izvedeli o ekstremizmu?

	Povprečje	Standardni odklon	Sploh nič nisem izvedel/a.	Nekaj malega sem izvedel/a, vendar ne dovolj.	Izvedel/a sem veliko.
Šola.	1.8	0.65	33 %	54 %	13 %
Doma.	1.6	0.66	51 %	39 %	10 %
Mediji.	2.3	0.68	13 %	45 %	42 %
Še nikoli slišal/a.	1.7	0.73	46 %	38 %	16 %

Tretje vprašanje smo pri analizi rezultatov združili še s šestim vprašanjem, saj sta si bili zelo podobni. Vprašanje je bilo: »V kolikšni meri menite, da so naslednje oblike ekstremizma/radikalizacije prisotne v Sloveniji?« Kot oblike ekstremizma in radikalizacije so bile našteje: levi ekstremizem, desni ekstremizem, versko podprt ekstremizem, okoljevarstveni ekstremizem, ekstremizem vezan na nacionalno pripadnost, politični ekstremizem in radikalizem (Islamizacija). Anketiranci so za odgovarjanje izbirali med opcijami od 1-5. Kandidati so imeli tudi dodatno možnost, in sicer izbiro 0, kar je pomenilo,

da ne znajo/ne morejo odgovoriti na trditev. S tem smo se na nek način zavarovali pred tem, da bi dobili neveljavne podatke. Na primer nekdo, ki ne zna odgovoriti na neko trditev, izbere opcijo, ki ne velja zanj, saj nima druge možnosti in ne more preskočiti vprašanja. S tem bi dobili neveljavne podatke o znanju in mnenju mladih o določenih pojmi. Pri pojmu levi ekstremizem se je največ kandidatov (28 %) odločilo, da ne more odgovoriti na dano trditev. 9 % kandidatov je bilo odločenih, da levi ekstremizem ni prisoten v Sloveniji. Prav tako se je 9 % kandidatov odločilo, da je levi ekstremizem zelo prisoten v Sloveniji. Ostali kandidati so se odločili med opcijami od 2 do 4. Pri pojmu desni ekstremizem se je 30 % anketiranih kandidatov odločilo, da ne more odgovoriti na dano trditev. 21 % jih je izbralo opcijo 3, kar je pomenilo, da je desni ekstremizem delno prisoten v Sloveniji. 9 % kandidatov se je odločilo, da desni ekstremizem ni prisoten v Sloveniji, 2 % pa menita, da je desni ekstremizem zelo prisoten v Sloveniji. Pri pojmu politični ekstremizem se je 16 % anketiranih kandidatov odločilo, da ne morejo komentirati to vrsto ekstremizma. Največ anketirancev (27 %) se je odločilo za opcijo 2 in prav tako 27 % anketirancev za opcijo 3. To je pomenilo, da je politični ekstremizem malo ali delno prisoten v Sloveniji. 5 % anketirancev je določilo, da te vrste ekstremizma ni prisotno v Sloveniji. Prav toliko pa se jih je odločilo, da je politični ekstremizem zelo prisoten v Sloveniji. Pri pojmu versko podprt ekstremizem je 15 % anketirancev označilo, da ne morejo odgovoriti na dano trditev. Največ anketirancev (30%) je označilo, da je versko podprt ekstremizem delno prisoten v Sloveniji. 11 % anketirancev meni, da je ta vrsta ekstremizma zelo prisotna v Sloveniji, 16 % pa je mnenja, da te vrste ekstremizma ni v Sloveniji. Pri okoljevarstvenem ekstremizmu 17% anketirancev ni moglo odgovoriti na dano trditev. 24 % anketirancev je menilo, da te vrste ekstremizma ni prisotno v Sloveniji. 6 % anketirancev pa meni, da je okoljevarstveni ekstremizem zelo prisoten v Sloveniji. Pri pojmu ekstremizem vezan na nacionalno pripadnost, se je 14 % anketirancev odločilo, da ne more odgovoriti na dano trditev. Največ anketirancev (24%) se je odločilo, da je ta vrsta ekstremizma kar dosti prisotna v Sloveniji. 12 % anketirancev pa je mnenja, da te vrste ekstremizma ni prisotno v Sloveniji, prav toliko pa se jih je odločilo, da je tega ekstremizma največ in je zelo prisoten v Sloveniji. Pri zadnji dani vrsti ekstremizma, ki je radikalizem, pod katerega spada Islamizacija, se jih je 18 % odločilo, da ne more odgovoriti na dano trditev. Največ anketirancev (24 %) se je odločilo

za opcijo, da je ta vrsta ekstremizma malo prisotna v Sloveniji in prav toliko se jih je odločilo, da je ta vrsta delno prisotna v Sloveniji. 18 % anketirancev meni, da tega ni v Sloveniji, le 6 % pa je mnenja, da je radikalizem kot Islamizacija zelo prisoten v Sloveniji. V povprečju je bila med anketiranimi kandidati največkrat izbrana možnost 3, s standardnim odklonom med 1.43 in 1.69.

Graf 7.3: Pojavnost vrst ekstremizma v Sloveniji.

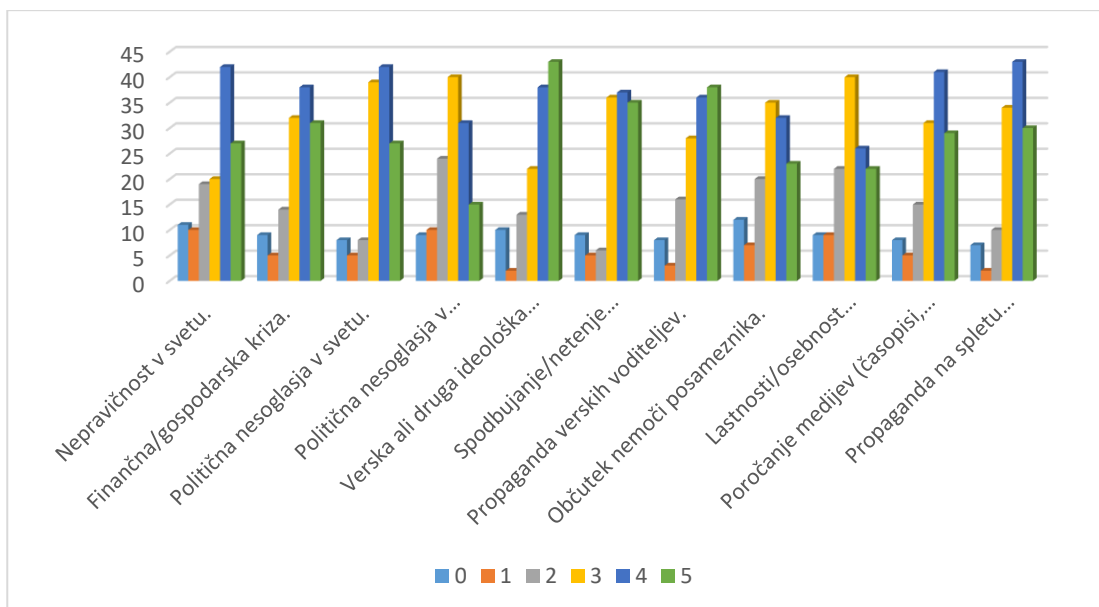
Tabela 7.3: V kolikšni meri menite, da so naslednje oblike ekstremizma/radikalizacije prisotne v Sloveniji?

	Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 0	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
Levi ekstremizem.	3.1	1.68	28 %	29 %	18 %	26 %
Desni ekstremizem.	3.0	1.59	30 %	27 %	21 %	22 %
Versko podprt ekstremizem.	3.4	1.53	15 %	33 %	30%	23 %
Okoljevarstveni ekstremizem.	3.0	1.42	17%	47 %	22 %	14 %
Ekstremizem, vezan na nacionalno pripadnost.	3.6	1.57	14 %	28 %	23 %	35 %
Politični ekstremizem.	3.4	1.43	16 %	32 %	27 %	24 %
Radikalizem (Islamizacija).	3.1	1.45	18 %	42 %	23 %	16 %

Pri četrtem vprašanju smo anketirance povprašali, kako, po njihovem mnenju, nekateri izmed dejavnikov vplivajo na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri dejavniku nepravilnost v svetu, se je 8 % anketirancev odločilo, da ne more sodelovati pri trditvi. Največ anketirancev (32 %) se je odločilo, da ima nepravilnost v svetu veliko vlogo za pojav ekstremizma, 21 % pa jih meni, da ta dejavnik zelo vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 8 % oseb pa se je odločilo, da nepravilnost v svetu nima vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri dejavniku finančna oziroma gospodarska kriza se je 7 % oseb odločilo, da ne more odgovoriti na trditev. Največ anketirancev (29 %) se je odločilo, da imata finančna in gospodarska kriza kar velik pomen za razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 24 % anketirancev je odgovorilo, da ta dejavnik zelo vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, 4 % pa je menilo, da ta dejavnik nima vpliva. Pri dejavniku politična nesoglasja v svetu se je 6 % anketirancev odločilo, da ne more sodelovati pri odgovarjanju na trditev. Največ anketirancev (43 %) se je odločilo, da ima ta dejavnik dokaj velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 21 % anketirancev je zapisalo, da ima ta dejavnik zelo velik vpliv na ekstremizem in

ekstremistična dejanja, 6 % pa jih je menilo, da ta dejavnik nima vpliva na ekstremistična dejanja ali ekstremizem. Pri dejavniku politična nesoglasja v lokalnem okolju se je 31 % anketirancev odločilo, da ta dejavnik delno vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, 7 % da ne more odgovoriti na dano trditev. Anketirancev, ki menijo, da ta dejavnik zelo vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, je 12 %, tistih, ki menijo, da ta dejavnik nič ne vpliva, je 7 %. Pri dejavniku verska ali druga ideološka indoktriniranost ljudi je 8 % anketirancev označilo, da ne more odgovoriti na to trditev. Največ anketirancev (33 %) meni, da ima ta dejavnik zelo velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Le 2 % pa jih je mnenja, da ta dejavnik nima vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri naslednjem dejavniku spodbujanje/netenje sovraštva s strani političnih vodij 7 % anketirancev ni moglo odgovoriti na trditev. 29 % jih meni, da ima ta dejavnik dosti velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Tisti, ki menijo, da ta dejavnik nima nič vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, pa so 4 %. Pri dejavniku propaganda verskih voditeljev je 6 % anketirancev označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Največ anketirancev (29 %) je izbralo, da ta dejavnik zelo vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, le 2 % anketirancev meni, da ta dejavnik nima nič vpliva. Pri dejavniku občutek nemoči posameznika je 9 % anketirancev označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Največ anketiranih (28 %) je izbralo opcijo, da ta dejavnik delno vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 18 % anketirancev meni, da ta dejavnik zelo vpliva, 5 % pa je mnenja, da ta dejavnik nima vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri dejavniku lastnost/osebnost posameznika je 7 % anketirancev označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Prav toliko jih je odgovorilo, da ta dejavnik nima vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Največ anketirancev (31 %) meni, da ta dejavnik delno vpliva, 18 % pa je prepričanih, da ta dejavnik zelo vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri dejavniku poročanje medijev, kot so časopisi, tisk, TV, jih je 6 % označilo, da ne more odgovoriti na to trditev. Največ anketirancev (32 %) meni, da ta dejavnik dosti vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 4 % anketirancev meni, da ta dejavnik nima vpliva, 23 % pa je izbralo odgovor, da ima ta dejavnik zelo velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri dejavniku propaganda na spletu, kar vsebuje internet, Facebook in Twitter, je 6 % oseb označilo, da

ne more odgovoriti na trditev. Največ anketirancev (34 %) jih meni, da ima ta dejavnik kar dosti velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, le 2 % je prepričanih, da je ta dejavnik brez vpliva. Povprečno so osebe izbrale možnost 4 - kar je pomenilo dosti velik vpliv na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj, z odstopanjem med 1.29 do 1.54.

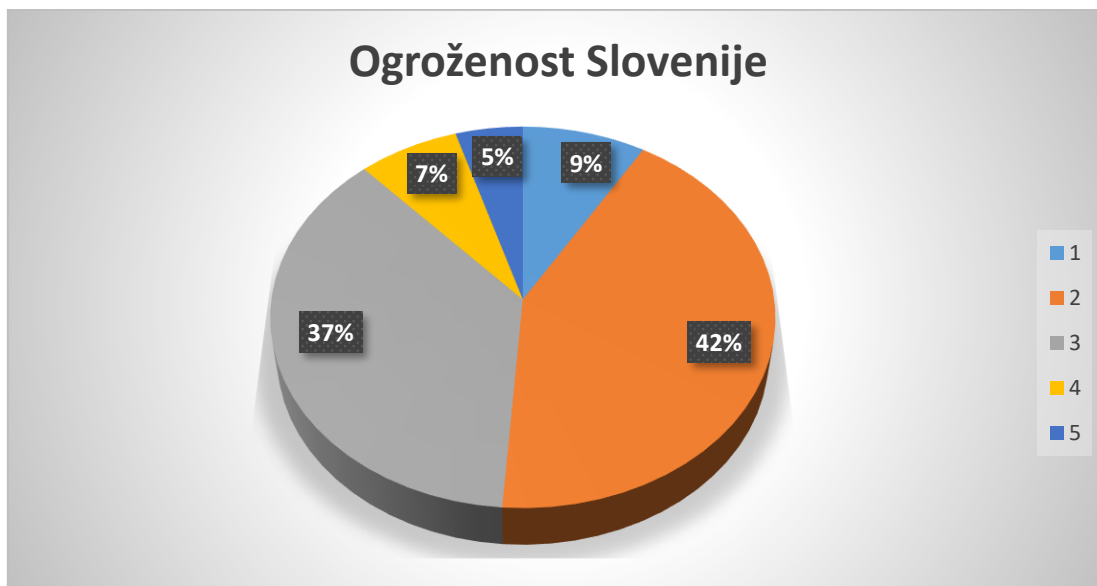

Graf 7.4: Kaj ima vpliv na razvoj ekstremizma?

Tabela 7.4: Kaj vpliva na razvoj ekstremizma in ekstremističnih dejanj?

	Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 0	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
Nepravičnost v svetu.	4.2	1.53	8 %	23 %	16 %	43 %
Finančna/gospodarska kriza.	4.4	1.42	7 %	16 %	25 %	53 %
Politična nesoglasja v svetu.	4.4	1.33	6 %	10 %	30 %	54 %
Politična nesoglasja v lokalnem okolju.	3.9	1.35	7 %	27 %	31 %	36 %
Verska ali druga ideološka indoktriniranost ljudi.	4.6	1.47	8 %	12 %	17 %	63 %
Spodbujanje/netenje sovraštva s strani političnih vodij.	4.5	1.41	7 %	9 %	28 %	56 %
Propaganda verskih voditeljev.	4.5	1.40	6 %	14 %	22 %	57 %
Občutek nemoči posameznika.	4.1	1.47	9 %	20 %	28 %	43 %
Lastnosti/osebnost posameznika.	4.0	1.42	7 %	24 %	31 %	38 %
Poročanje medijev.	4.4	1.38	6 %	16 %	24 %	55 %
Propaganda na spletu.	4.6	1.29	6 %	10 %	27 %	58 %

Pri petem vprašanju smo anketirance povprašali po tem, koliko menijo, da je Slovenija ogrožena zaradi ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Svoj odgovor so izbrali med možnostmi od 1 do 5, kjer je 1 pomenilo, da Slovenija ni nič ogrožena, 5 pa je pomenilo, da je Slovenija zelo ogrožena država zaradi ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Največ anketirancev (43 %) meni, da je Slovenija malo ogrožena država, 9 % jih meni, da Slovenija ni nič ogrožena država, 5 % pa je mnenja, da je Slovenija zelo ogrožena država zaradi ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Povprečno so kandidati izbirali med opcijama 2 in 3, s standardnim odklonom 0.92.

Graf 7.5: Mnenje o stopnji ogroženosti Slovenije zaradi ekstremizma

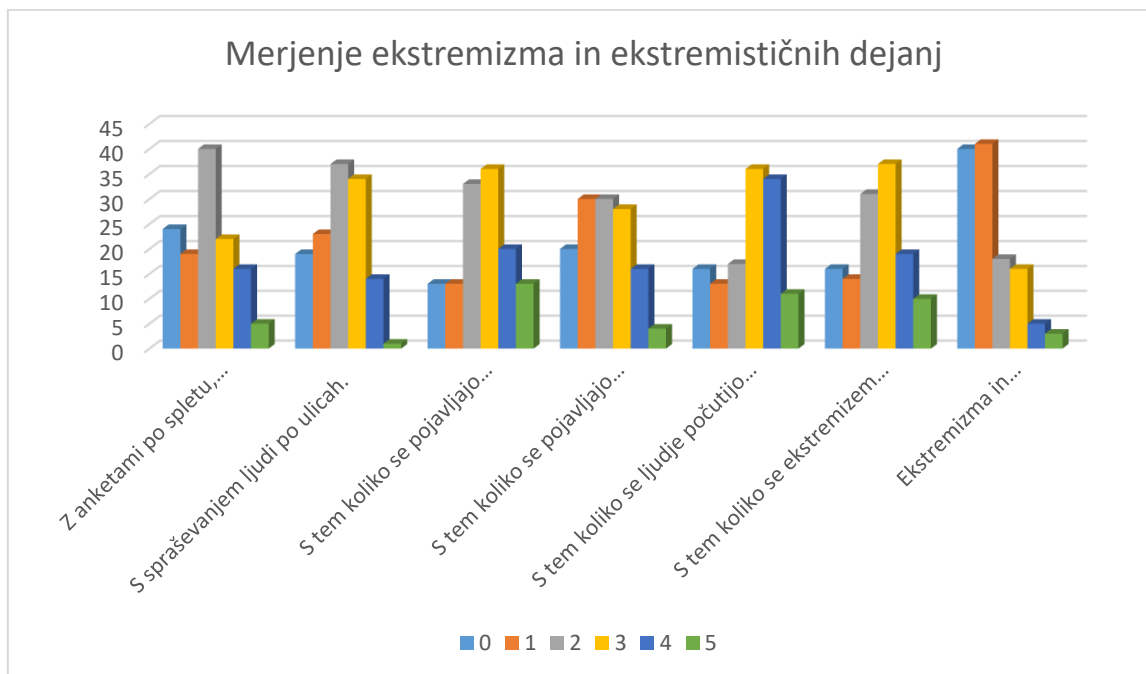
Tabela 7.5: Koliko je Slovenija ogrožena zaradi ekstremizma in ekstremističnih dejanj?

Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
2.6	0.92	52 %	37 %	12 %

Z naslednjim vprašanjem smo anketirane osebe spraševali po tem, koliko in na kateri način bi lahko merili ekstremizem in ekstremistična dejanja v Sloveniji. Za odgovarjanje na trditve so anketirani kandidati izbirali med možnostmi od 1 do 5, hkrati pa so pri tem vprašanju lahko izbrali možnost 0, ki je pomenila, da ne morejo odgovoriti na trditev. Izbira odgovora 1 je pomenila, da je dana možnost neprimerna in neuporabna za merjenje, izbira odgovora 5 pa je pomenila, da je ta možnost zelo primerna in uporabna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri trditvi, da ekstremizem in ekstremistična dejanja lahko merimo z anketami po spletu, internetu, se je 32 % oseb odločilo za možnost 2, ki je pomenila, da je tako merjenje neuporabno. 19 % anketirancev je označilo, da ne more odgovoriti na dano trditev, 15 % jih meni, da je ta opcija čisto neuporabna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj, le 4 % anketirancev pa je mnenja, da je ta možnost zelo uporabna za merjenje. Za možnost spraševanja ljudi po ulicah se je le 1 % anketirancev odločil, da je to zelo dober način merjenja, 15 % je označilo, da ne more odgovoriti na trditev, 18 % pa

jih meni, da je ta način merjenja neuporaben. Pri naslednji trditvi, da ekstremizem in ekstremistična dejanja merimo s tem, koliko se pojavljajo protesti, je 10 % oseb označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Prav toliko jih meni, da je ta možnost neuporabna za merjenje in prav toliko jih je mnenja, da je ta možnost zelo uporabna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj. 28 % oseb meni, da je ta možnost delno primerna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Pri naslednji trditvi, da ekstremizem lahko merimo s tem, koliko se pojavljajo navijaški izgredi, se ne strinja 23 % oseb. 16 % anketirancev je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Le 3 % anketiranih se je strinjalo, da je ta možnost zelo primerna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj. Z možnostjo merjenja s tem, koliko se ljudje počutijo ogrožene, se ne strinja 10 % oseb, 13 % anketirancev je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Največji delež, torej 28 % anketirancev meni, da je ta opcija delno primerna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj, 9 % oseb pa je mnenja, da je ta možnost zelo primerna za merjenje. Pri možnosti, da ekstremizem merimo s tem, koliko se pojavlja v novicah, jih je 13 % označilo, da ne more odgovoriti na trditev. 11 % oseb pa meni, da je ta možnost neuporabna. Največji delež (29 %) predstavlja mnenje, da je ta opcija delno primerna za merjenje, 8 % anketirancev pa je mnenja, da je ta opcija zelo primerna za merjenje ekstremizma in ekstremističnih dejanj.

Zadnje vprašanje je podalo trditev, da v Sloveniji ni ekstremizma in ekstremističnih dejanj in le 2 % anketirancev se je s tem strinjalo, 33 % pa je mnenja, da to ni res. Sklepamo lahko, da je precej mladih mnenja, da je v Sloveniji prisoten ali ekstremizem ali pa ekstremistična dejanja.

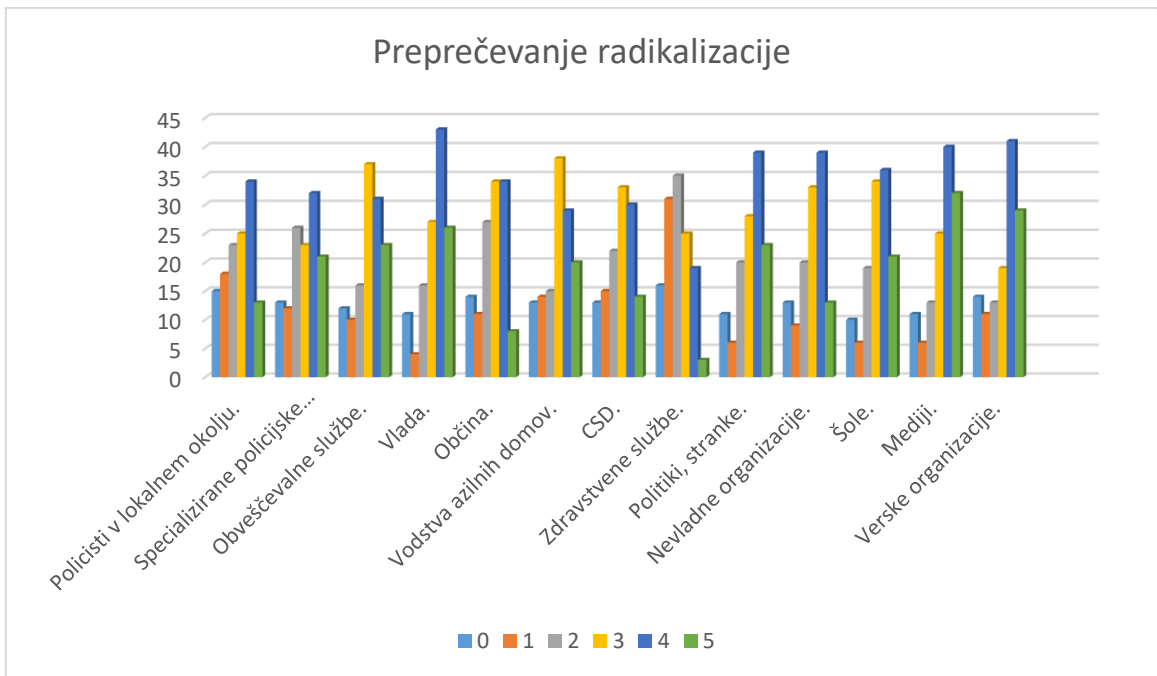
Graf 7.6: Koliko in na kateri način bi lahko merili ekstremizem in ekstremistična dejanja v Sloveniji?

Tabela 7.6: Koliko in na kateri način bi lahko merili ekstremizem in ekstremistična dejanja v Sloveniji?

	Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 0	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
Z anketami.	3.0	1.40	19 %	47 %	17 %	17 %
Spraševanje ljudi po ulicah.	3.0	1.25	15 %	47 %	27 %	12 %
S pojavljanjem protestov.	3.6	1.41	10 %	36 %	28 %	26 %
S pojavljanjem navijaških izgrediv.	3.0	1.37	16 %	46 %	22 %	16 %
Z ogroženostjo ljudi.	3.7	1.49	13 %	26 %	28 %	36 %
S pojavljanjem ekstremizma v novicah.	3.5	1.42	13 %	35 %	29 %	23 %
Ekstremizma in ekstr.	2.3	1.29	33 %	48 %	13 %	6 %

Pri zadnjem vprašanju smo anketirance povprašali, kdo in koliko bi lahko po njihovem mnenju s primernim in profesionalnim ravnanjem učinkovito preprečeval procese radikalizacije v Sloveniji. Pri prvi možnosti, policisti v lokalnem okolju, 27 % anketirancev meni, da so dokaj primerni, 14 % pa se ne strinja s tem. 12 % anketirancev pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Pri možnosti specializirane policijske službe in enote 25 % anketirancev meni, da so primerni, 17 % celo meni, da so zelo primerni za preprečevanje. 10 % oseb je označilo, da ne more sodelovati pri tej trditvi, prav toliko anketirancev pa meni, da te osebe niso primerne za preprečevanje radikalizacije. Pri naslednji možnosti, obveščevalne službe, 29 % anketirancev meni, da so delno primerne za preprečevanje radikalizacije, 18 % jih je mnenja, da so zelo primerne za preprečevanje radikalizacije, 8 % pa se ne strinja s tem. 9 % anketirancev pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. 34 % anketirancev meni, da je vlada odgovorna za preprečevanje radikalizacije, le 3 % se ne strinjajo s tem, 9 % anketirancev pa ni odgovorilo na trditev. Pri možnosti oblast v lokalnih skupnostih, v danem primeru občina, je 27 % anketirancev mnenja, da je občina delno primerna za preprečevanje radikalizacije. Prav tolikšen delež anketirancev meni, da je občina primeren faktor za preprečevanje radikalizacije, 9 % jih meni, da občina nima pri tem nič, 11 % pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Pri naslednji možnosti, ki je predstavljala vodstva azilnih domov, 29 % anketirancev meni, da so delno odgovorni in primerni za preprečevanje radikalizacije, 16 % pa, da je vodstvo azilnih domov zelo primerno in odgovorno za preprečevanje radikalizacije. 11 % anketirancev se s tem ne strinja, 10 % pa je označilo, da ne more odgovoriti na to trditev. 26 % anketirancev meni, da so socialne službe delno oziroma dokaj odgovorne in primerne za preprečevanje radikalizacije, 11 % jih meni, da so CSD-ji najbolj odgovorni in primerni za preprečevanje radikalizacije, 12 % se s to trditvijo ne strinja. 10 % anketirancev pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Pri opciji, da so zdravstvene službe usposobljene za preprečevanje radikalizacije, je 12 % oseb označilo, da ne more odgovoriti na trditev, le 2 % anketirancev pa meni, da so zdravstvene ustanove odgovorne in primerne za preprečevanje radikalizacije. 24 % anketirancev je mnenja, da so zdravstvene ustanove neprimerne za preprečevanje. Za naslednjo dano možnost, politiki in njihove stranke, je 31 % oseb prepričanih, da so oni odgovorni in primerni za preprečevanje radikalizacije, 18 % je

prepričanih, da so politiki in njihove stranke zelo primerni in odgovorni za preprečevanje. 5 % anketirancev se sploh ne strinja z dano možnostjo, 9 % oseb pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Naslednjo opcijo, ki smo jo predlagali, so bile nevladne organizacije. Največ anketirancev, in sicer 31 % se strinja, da so nevladne organizacije kar dosti primerni faktor za preprečevanje radikalizacije. 10 % oseb ima še bolj pozitivno mnenje o tem, medtem ko se 7 % vseh anketirancev ne strinja s tem, da bi bile nevladne organizacije primerne za preprečevanje, 10 % pa jih ni moglo odgovoriti na dano trditev. Pri področju, ki predstavlja šole, največ anketirancev, in sicer 29 % meni, da so šole dosti primerne za preprečevanje radikalizacije, 17 % anketirancev se še bolj strinja s trditvijo. Le 5 % jih meni, da šole niso primerne za preprečevanje radikalizacije, 8 % oseb pa je označilo, da ne more odgovoriti na dano trditev. Za področje medijev je večji delež anketirancev (31 % in 25 %) označil, da so primerni oziroma zelo primerni za preprečevanje radikalizacije. S tem se ne strinja 5 % oseb, ki menijo, da so mediji neprimerni in neuporabni za preprečevanje. 9 % mladih pa je označilo, da ne more odgovoriti na trditev. Pri zadnjem področju smo mlade, ki so sodelovali v naši anketi, vprašali, koliko so, po njihovem mnenju, odgovorne in primerne verske organizacije. Večina mladih, in sicer kar 32 %, je mnenja, da so verske organizacije dosti primerne za preprečevanje radikalizacije, 23 % anketirancev pa to dejstvo še bolj podpira. 9 % vseh meni, da verske organizacije niso primerne in uporabne za samo preprečevanje. 11 % pa jih je označilo, da ne more odgovoriti na dano trditev.

Graf 7.7: Preprečevanje radikalizacije

Tabela 7.6: Preprečevanje radikalizacije

	Povprečje	Standardni odklon	Odgovori: 0	Odgovori: 1-2	Odgovori: 3	Odgovori: 4-5
Policisti v lokalnem okolju	3.7	1.54	12 %	32 %	20 %	37 %
Specializirane policijske službe/enote	3.9	1.56	10 %	29 %	18 %	42 %
Obveščevalne službe	4.0	1.50	9 %	20 %	29 %	42 %
Državna oblast – vlada	4.3	1.45	9 %	16 %	21 %	54 %
Oblast v lokalnih skupnostih – občina	3.7	1.40	11 %	30 %	27 %	33 %
Vodstva azilnih domov	3.9	1.52	10 %	23 %	29 %	38 %
Socialne službe – CSD	3.7	1.48	10 %	29 %	26 %	35 %
Zdravstvene službe	3.1	1.32	12 %	51 %	19 %	17 %
Politiki, politične stranke	4.2	1.47	9%	21%	22%	49%
Nevladne organizacije	3.9	1.44	10%	23%	26%	41%
Šole	4.1	1.42	8 %	20 %	27 %	46 %
Mediji	4.4	1.51	9 %	15 %	20 %	56 %
Verske organizacije	4.2	1.63	11 %	19 %	15 %	55 %

7.1. Preverjanje hipotez

Pri diplomski nalogi smo si zastavili dve hipotezi, ki sta nam pomagali do zaključka naše diplomske naloge. Prva hipoteza naj bi pokazala seznanjenost mladih v Sloveniji z ekstremizmom in njegovim delovanjem. Druga hipoteza pa naj bi pokazala, koliko in kateri načini merjenja so primerni za merjenje ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije.

Hipoteza 1: »Mladi v Sloveniji so seznanjeni z ekstremizmom in z njegovim delovanjem.«

S prvo hipotezo smo želeli dokazati znanje mladih v Sloveniji, da poznajo in vedo, kaj je to ekstremizem in kako ekstremizem deluje. Znanje o ekstremizmu in njegovem delovanju zmanjšuje ekstremistična dejanja. Po RAN-u je znanje o ekstremizmu pomembna vrlina za boj proti ekstremizmu, seveda, skupaj z varnostnimi silami. Po pregledu strokovne literature, s tem mislimo na strokovni članek o učenju o ekstremizmu (Fasciano, 2015), smo spoznali, da je znanje ekstremizma zelo pomembno, ampak, da ga mladi v Sloveniji nimajo toliko, kolikor bi ga lahko imeli. Z ekstremizmom se ne seznanijo v šoli, niti doma, le preko medijev.

Znanje mladih o ekstremizmu bomo prikazali z dobljenimi rezultati pri anketnem vprašalniku. 35 % oseb ni nič seznanjenih oziroma zelo malo seznanjenih z ekstremizmom in radikalizacijo, 39 % anketirancev pa je delno seznanjeno z ekstremizmom in radikalizacijo. Dobljeni rezultati ovržejo našo prvo hipotezo, saj mladi niso dobro seznanjeni z ekstremizmom in njegovim delovanjem. Hipoteze ne moremo sprejeti.

Hipoteza 2: »Obstaja več načinov merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije.«

V empiričnem delu naše diplomske naloge smo želeli ugotoviti načine merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije. Želeli smo ugotoviti, katere načine mladi vidijo kot primerne za merjenje, prav tako nas je zanimalo, koliko so po mnenju mladih primerni določeni načini merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije, in če so sploh primerni, ali pa jih mladi smatrajo za neprimerne načine merjenja.

Ugotovili smo, da po mnenju mladih, dani možnosti merjenja, kot sta spraševanje ljudi po ulicah in s tem, koliko se pojavljajo navijaški izgredi, nista primerni. Mladi anketiranci so mnenja, da bi ekstremizem, nasilni ekstremizem in radikalizacijo lahko merili s tem, koliko

se ljudje počutijo ogrožene in s tem, koliko se pojavljajo protesti po Sloveniji. Drugo hipotezo smo s pomočjo rezultatov anketnega vprašalnika tako lahko sprejeli, saj po mnenju mladih obstaja več kot en način merjenja ekstremizma, nasilnega ekstremizma in radikalizacije.

Hipotezo smo sprejeli.

Hipoteza 3: »Več priseljencev pomeni več ekstremizma in ekstremističnih dejanj ter radikalizacije.«

Po prebiranju strokovnega članka RAN, smo ugotovili, da več priseljencev ne pomeni več ekstremizma, ampak več radikalizacije. Priseljenci in migranti postajajo žrtve radikalizacije, saj jih ekstremistične skupine rekrutirajo. Da bi preprečili radikalizacijo priseljencev, je potrebno priseljence seznaniti in spoprijateljiti z avtoriteto, ki prevladuje v določeni državi. Že takoj ob prihodu bi morali preverjati in raziskovati, če obstajajo kakršnikoli znaki radikalizacije pri novo priseljenih ljudeh. Profesionalni odnos in profesionalno obnašanje sta pomembna dejavnika za pridobitev zaupanja s strani priseljencev in migrantov. Zaradi tega bi morale vladne organizacije bolj spremljati ekstremistične skupine in njihovo delovanje (RAN, 2016).

Hipotezo smo sprejeli.

8. Razprava

Mladi v Sloveniji niso najboljše seznanjeni z ekstremizmom, nasilnim ekstremizmom in radikalizacijo. Ne vedo, kaj vse obsega ekstremizem in kako se ekstremizem loči od nasilnega ekstremizma. Sodeč po rezultatih iz anketnega vprašalnika, največ znanja pridobijo s strani medijev. Ker vemo, da mediji ustvarjajo zgodbe, ki ne temeljijo vedno na resnici, ampak prikažejo stran, ki je bolj zanimiva za bralce, si tako mladi ustvarijo drugačno mnenje, kot bi si ga sicer. Velika večina mladih meni, da je za ekstremizem kriva verska ali ideološka usmerjenost ljudi. To mislijo, predvsem, zaradi prebranih novic v medijih. Poleg tega niso seznanjeni z ekstremizmom in radikalizacijo tudi zato, ker se tega ne poučuje v

izobraževalnih institucijah. Tako ne dobijo prave razlage, kaj so to ekstremizem, nasilni ekstremizem in radikalizacija in si lastnega mnenja tudi ne morejo ustvariti. Mediji so tisti, ki jim dajejo znanje o ekstremizmu in ker se v medijih govori le o tako imenovanem verskem ekstremizmu, mladi ne poznajo oziroma niso seznanjeni z drugimi vrstami ekstremizma, ki obstajajo v Sloveniji. V anketnem vprašalniku je bilo zastavljeno vprašanje, ali obstaja okoljevarstveni ekstremizem v Sloveniji. V večini primerov so označili, da ne obstaja, a v Sloveniji se nahaja oziroma obstaja veliko pripadnikov okoljevarstvene organizacije Greenpeace. Greenpeace pa so ekstremistična skupina, ki deluje po državah celotnega sveta. So ekstremistična skupina, ki se bori za pravice okoljevarstva. Sami se predstavljajo kot največji radikalni okoljevarstveni aktivisti (Greenpeace, 2018).

Mladi, ne le v Sloveniji ampak tudi po drugih državah, bi morali biti ozaveščeni o samem pomenu ekstremizma in radikalizacije. Ne le zato, da lahko rečejo, da imajo nekaj znanja, ampak tudi zato, ker so oni večinoma žrtve ekstremističnih skupin in radikalizacije. Skupine mladih, ki so najbolj ogrožene, so moški stari od 15 do 25 let, saj so to najbolj primerni kandidati za teroristične akte. In zakaj so mladi tako kritična skupina? Ekstremistične skupine opazujejo mlajše posameznike ali mlajše skupine ljudi, ki so po svoji naravi divje in nedisciplinirane. Take skupine lahko ekstremisti s pomočjo ustražovalnih taktik privedejo pod svoj vpliv in svojo moč. Mladi so videni kot poceni, učinkoviti in ubogljivi borci. Celo zabeleženo je, da je na tisoče otrok pripadnikov vojaških sil po mnogih regijah (Salto Youth, 2016).

Po statistikah centra za preprečevanje radikalizacije, ki vodi v nasilje, obstaja poleg levo usmerjenih ekstremistov, desno usmerjenih ekstremistov ter verskega ekstremizma še četrta skupina ekstremistov. To so posebno usmerjene skupine, ki so proti homoseksualcem, splavom (Salto Youth, 2016). Pri nas, v Sloveniji, take skupine ljudi ne imenujemo in opredeljujemo kot ekstremiste in ekstremistične skupine, saj bi to v Sloveniji obravnavali kot diskriminacijo. Mladi v Sloveniji tako ne poznajo še te ekstremistične skupine, ki deluje po svetu.

Mladi po svetu in v Sloveniji se vse več odločajo za uporabo Erasmus+ programa, ki jim omogoča šolanje v drugi državi in hkrati spoznavanje in razumevanje multikulture in integracije. Tako pridejo v stik tudi z ekstremizmom in radikalizacijo. Prav gotovo katere od njih skrbi varnost na potovanju in bi si želeli izvedeti še kaj več o morebitni nevarnosti, kot so ekstremizem in teroristični napadi ter, sedaj zelo razširjena in za mlade nevarna, radikalizacija (Repnik in Mekinc, 2016).

Ker ne poznajo natančnega pomena ekstremizma in radikalizacije, so težko odgovarjali na dana vprašanja, ki so se navezovala na to temo. To dokazuje tudi dejstvo, da za njih navijaški izgredi niso ekstremistična dejanja, čeprav vsebujejo elemente ekstremizma in nasilja.

V Sloveniji je težko meriti, koliko se ekstremizem sploh pojavlja, saj ga mladi pravzaprav ne prepoznajo. Z anketami po ulicah bi prav tako težko prišli do natančnejših rezultatov. Če pa bi se začeli pojavljati protesti na temo politike, verskih zadev ali levo in desno usmerjenih ljudi, potem pa bi ljudje to prepoznali in to označili kot ekstremizem. Ogrožene bi se že počutili, če bi v medijih in na ulicah zasledili verske ali politične shode. In zaradi občutka ogroženosti (resničnega ali navideznega) bi več ljudi označilo Slovenijo kot državo, ki ni varna.

Viri in literatura

AFP. (7. 12. 2015). Independent Russian TV channel subjected to extremism investigation.

The Guardian. Pridobljeno na:

<https://www.theguardian.com/world/2015/dec/07/independent-russian-tv-channel-subjected-to-extremism-investigation>

Altemeyer, B. in Hunsberger, B. (2004). A revised Religious Fundamentalism Scale: The short and sweet of it. *International Journal for the Psychology of Religion*, 14, 47-54. Pridobljeno na:

http://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/SPIRITUALE_XPERIENCE-RevisedReligiousFundamentalismScale.pdf

Arnett, G. (18. 11. 2014). Religious extremism main cause of terrorism, according to report. *The Guardian*. Pridobljeno na:

<https://www.theguardian.com/news/datablog/2014/nov/18/religious-extremism-main-cause-of-terrorism-according-to-report>

Brvar, B. (2007). *Statistika*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.

Bundesamt Fur Verfassungsschutz. (n. d.). *What is left-wing extremism?* Pridobljeno na:

<https://www.verfassungsschutz.de/en/fields-of-work/left-wing-extremism/what-is-left-wing-extremism>

Bundesamt Fur Verfassungsschutz. (n. d.). *What is right-wing extremism?* Pridobljeno na:

<https://www.verfassungsschutz.de/en/fields-of-work/right-wing-extremism/what-is-right-wing-extremism>

Uredništvo. (28. 1. 2016). Dr. Ljubica Jelušič: islamski ekstremizem je v Sloveniji nevarno prisoten. *Domovina*. Pridobljeno na:

<https://www.domovina.je/dr-ljubica-jelusic-islamski-ekstremizem-je-v-sloveniji-nevarno-prisoten/>

Greenpeace. (2018). *At a glance*. Pridobljeno na:

<https://www.biggreenradicals.com/group/greenpeace/>

Hadner Hvala, S. (27. 3. 2016). "Glede tega, da smo v Sloveniji popolnoma varni, ne bi bil čisto gotov". *Žurnal24.si*. Pridobljeno na:

<https://www.zurnal24.si/slovenija/glede-tega-da-smo-v-sloveniji-popolnoma-varni-ne-bi-bil-cisto-gotov-267706>

Hervardi. (2007). *Kdo smo*. Pridobljeno na http://www.hervardi.com/kdo_smo.php

Hopkins, N. (25. 5. 2017). Social media, extremism and fears we are losing the online war.

The Guardian. Pridobljeno na:

<https://www.theguardian.com/politics/2017/may/25/social-media-extremism-and-fears-we-are-losing-the-online-war>

Hvalič, M. (2015). *Mnenje mladih v Sloveniji o ekstremizmu*. (Diplomsko delo). Ljubljana:

Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na:

<https://dk.um.si/Dokument.php?id=79718>

Jacobsen, A. (2017). *Pushes and pulls of radicalization into violent islamist extremism and prevention measures targeting these*. (Magistrsko delo). Pridobljeno na:

<https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/23155/Annemette%20thesis%20final%20version.pdf?sequence=2>

Kizo. (2. 11. 2014). Hočete ekstremiste? Sova vam jih prikriva ali morda celo ščiti, Portal

Plus jih razkriva! *Portalplus.si*. Pridobljeno na:

<http://www.portalplus.si/503/ekstremisti/>

L. M. (22. 7. 2016). Poskusi islamske radikalizacije Romov? Ne na Dolenjskem, v SV Sloveniji. *Dolenjski list*. Pridobljeno na:
https://www.dolenjskilist.si/2016/07/22/159410/novice/dolenjska/Poskusi_islamske_radikalizacije_Romov_Ne_na_Dolenjskem__v_SV_Sloveniji/

Radicalisation awareness network [RAN]. (2016). *RAN Working Groups*. Pridobljeno na:
https://ec.europa.eu/homeaffairs/whatwedo/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers_en

Radicalisation awareness network [RAN]. (2016). *RAN ISSUE PAPER Tackling the challenges to prevention policies in an increasingly polarised society*. Pridobljeno na:
https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/whatwedo/networks/radicalisation_awareness_network/ranpapers/docs/tackling_challenges_prevention_policies_in_increasingly_polarised_society_112016_en.pdf

Radicalisation awareness network [RAN]. (2016). *RAN ISSUE PAPER Foreign fighter returnees & the reintegration challenge*. Pridobljeno na:
https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/whatwedo/networks/radicalisation_awareness_network/ranpapers/docs/issue_paper_foreign_fighter_returnees_reintegration_challenge_112016_en.pdf

Repnik, S. in Mekinc, J. (2016). Odnos študentov do varnosti na potovanjih. *Revija Varstvoslovje*, 16(3), 340-361. Pridobljeno na:
https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2014-3/08_Repnik_Mekinc.pdf

Salto-Youth. (2017). *Young people and extremism: a resource pack for youth workers*. Salto-Youth, Cultural Diversity, Resource Centre. Pridobljeno na:
<https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3477/SALTO%20extremism%20pack.pdf>

Siddique, H. (25. 12. 2012). Film challenges extremism by and against British Muslims. *The Guardian*. Pridobljeno na:

<https://www.theguardian.com/film/2012/dec/25/film-challenges-extremism-british-muslims>

Sotlar, A. (2015). Ekstremizem kot dejavnik ogrožanja varnosti – poročilo o okrogli mizi.

Zbornik prispevkov: 16. dnevi varstvoslovja. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na:

https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2015-3/07_POROCILO_Kuhar_rV_2015-3.pdf

USSAID. (2009). Development assistance and counter-extremism: a guide to programming. *USSAID*. Pridobljeno na:

https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADT977.pdf

Valenčič, E. (15. 1. 2014). Levi ekstremisti niso težavni, desni so bolj organizirani.

Mladina. Pridobljeno na:

<https://www.mladina.si/152863/levi-ekstremisti-niso-tezavni-desni-so-bolje-organizirani/>

Valenčič, E. (30. 11. 2012). Kdo so neonacisti v Sloveniji? *Mladina*, 16. Pridobljeno na:

<https://www.mladina.si/118338/kdo-so-neonacisti-v-sloveniji/>

Fakulteta za varnostne vede

Priloga A: Vprašalnik o mladih in njihovem mnenju o ekstremizmu

Pozdravljeni! Sem Barbara Kokalj in sem študentka Fakultete za varnostne vede. Pri izdelavi diplomske naloge s področja proučevanja ekstremizma in radikalizacije, sem sestavila vprašalnik. Vprašanja se vežejo na področje mladih in ekstremizma, ter podobne vsebine, ki se nanašajo na temo. Če ste stari med 15-29 let, vas prosim, če si lahko vzamete nekaj minut časa in odgovorite na vprašanja v nadaljevanju. Vaše sodelovanje je prostovoljno, odgovore pa bom predstavila samo v zbirni obliki, tako da ne bo mogoče ugotoviti, kako ste na posamezno vprašanje odgovorili vi osebno. Iskreno se vam zahvaljujem za sodelovanje v anketi.

Q1 - Koliko menite, da veste o ekstremizmu, nasilnem ekstremizmu in procesu radikalizacije? Pri odgovorih uporabite lestvico od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni, da o vsebini ne veste nič, 5 pa, da o tem veste zelo veliko.

	1	2	3	4	5	
Ne vem nič.	☐	☐	☐	☐	☐	Vem zelo veliko.

Q2 - Kje ste dobili informacije o ekstremizmu in/ali radikalizaciji? Za odgovarjanje izbirajte med tremi opcijami: sploh nič nisem izvedel/a, nekaj malega sem izvedel/a, vendar ne dovolj ali izvedel/a sem veliko.

	Sploh nič nisem izvedel/a.	Nekaj malega sem izvedel/a, vendar ne dovolj.	Izvedel/a sem veliko.
O ekstremizmu in radikalizaciji sem izvedel/a v šoli.	☐	☐	☐
O ekstremizmu in radikalizaciji se pogovarjamo doma.	☐	☐	☐
O ekstremizmu in radikalizaciji sem izvedel/a preko medijev (internet, televizija, časopisi).	☐	☐	☐

	1	1	2	3	4	5
ekstremističnih dejanj ni v Sloveniji.						

Q8 - Kdo in v kolikšni meri od naštetih BI LAHKO S PRIMERNIM/PROFESIONALNIM RAVNANJEM na svojem področju učinkovito preprečeval procese radikalizacije v Sloveniji? Ocenite na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni, da ta ne bi mogel narediti nič za preprečevanje, 5 pa, da bi lahko naredil zelo veliko. 0 uporabite, če ne morete/ne znate odgovoriti na posamezno trditev.

	1	1	2	3	4	5
Policisti v lokalnem okolju	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Specializirane policijske službe/enote	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obveščevalne službe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Državna oblast – vlada	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oblast v lokalnih skupnostih – občina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vodstva azilnih domov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Socialne službe – CSD	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravstvene službe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Politiki, politične stranke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nevladne organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Šole	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mediji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verske organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- Spol:

- Moški
 Ženski

- V katero starostno skupino spadate?

- 15 - 18 let
 19 - 22 let
 23 - 29 let

Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- Osnovna šola
 Srednja šola
 Fakulteta

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

IZJAVA O AVTORSTVU IN ISTOVETNOSTI TISKANE IN ELEKTRONSKE OBLIKE ZAKLJUČNEGA DELA

Ime in priimek študent-a/-ke: _____

Študijski program:

Naslov zaključnega dela:

Mentor: _____

Somentor: _____

Podpisan-i/-a študent/-ka _____

- izjavljam, da je zaključno delo rezultat mojega samostojnega dela, ki sem ga izdelal/-a ob pomoči mentor-ja/-ice oz. somentor-ja/-ice;
- izjavljam, da sem pridobil/-a vsa potrebna soglasja za uporabo podatkov in avtorskih del v zaključnem delu in jih v zaključnem delu jasno in ustrezno označil/-a;
- na Univerzo v Mariboru neodplačno, neizključno, prostorsko in časovneomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico ponuditi zaključno delo javnosti na svetovnem spletu preko DKUM; sem seznanjen/-a, da bodo dela deponirana/objavljena v DKUM dostopna široki javnosti pod pogoji licence Creative Commons BY-NC-ND, kar vključuje tudi avtomatizirano indeksiranje preko spleta in obdelavo besedil za potrebe tekstovnega in podatkovnega rudarjenja in ekstrakcije znanja iz vsebin; uporabnikom se dovoli reproduciranje brez predelave avtorskega dela, distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo;
- dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v zaključnem delu in tej izjavi, skupaj z objavo zaključnega dela;
- izjavljam, da je tiskana oblika zaključnega dela istovetna elektronski obliki zaključnega dela, ki sem jo oddal/-a za objavo v DKUM.

Uveljavljam permissivnejšo obliko licence Creative Commons:

_____(navedi
te obliko)

Začasna nedostopnost:

Zaključno delo zaradi zagotavljanja konkurenčne prednosti, zaščite poslovnih skrivnosti, varnosti ljudi in narave, varstva industrijske lastnine ali tajnosti podatkov naročnika:

_____ (naziv in naslov naročnika/institucije) ne sme biti javno dostopno do _____ (datum odloga javne objave ne sme biti daljši kot 3 leta od zagovora dela). To se nanaša na tiskano in elektronsko obliko zaključnegadela.

Temporary unavailability:

To ensure competition priority, protection of trade secrets, safety of people and nature, protection of industrial property or secrecy of customer's information, the thesis

_____ (institution/company name and address) of must not be accessible to the public till _____ (delay date of thesis availability to the public must not exceed the period of 3 years after thesis defense). This applies to printed and electronic thesis forms.

Krajindatum: _____

Podpis študent-a/-ke:

Podpis mentor-ja/-ice: _____

(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)

Ime in priimek ter podpis odgovorne osebe naročnika in žig:

(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)